Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 295 (16518) | 1983 оной декабриин 25, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...ПСС-эй ЦК-гай ...ЛИТБЮРОДО

...эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо-... ...юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэл олгодог hургуули-... ...эдхэн хубилгалгын гол шэглэлнүүдэй» проек-... ...үзэбэ. Партиин Центральна Комитедэй комис-... ...һан энэ проект республиканска ба нютагай ...ргануудай, министерствэнүүдэй, албан зургаа-... ...учна эмхи зургаануудай, багшанарай болон ...тэй методистнуудай дурадхалнуудые хараада ...СС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй заа-... үндэhөөр зохёогдоhон байна. Багшанарай ...да болодог конференцинүүдэй материалнууд, ...лилогдоhон статьянууд, КПСС-эй ЦК-да, Верховно Соведэй Президиумдэ болон СССР-... ...нүүдэй Соведтэ, газетэнүүд ба журналнуудай ...дта ороhон ажалшадай бэшэгүүд шэнжэлэгдэ-... ...э абтаhан байгаа.

...эрдэмэй ба мэргэжэл олгодог hургуулинуу-... ...эн хубилгалгада, тэрэнэй хүдэлмэриие тон ...ндэ гаргалгада хабаатай хэмжээ ябуулганууд ...элтэ түгэс социалис общественэ парижуулан ...талаар парти болон гүрэнэй ажал ябуул-... ...а хубинь болоно гээд тоолохо хэрэгтэй гэжэ ...тэмдэглэнэ. Шэнэдхэн хубилгалгын асуудал-... ...э бүхэнэй, бүхы ажалшадай аша туhада ха-... ...ой экономическа хаба шадалые, оюун ухаан ...ые саашадань хүгжөөхын, шэнэ хүниие хү-... ...тула тон шухала удха шанартай байhыень ...жа, «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэл олгодог ...дые шэнэдхэн хубилгалгын гол шэглэлнүү-... ...ые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табихын ...шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро ...роект тушаа эрхэтэдhээ, ажалша коллекти-... ...hон бүхы дурадхалнуудые, ажаглалтануудые ...соондо абахыень нютагуудтахи партийна ко-... ...аалгагдаа.

...00 онуудта арадай хэрэглэмжын эд бараа ...ые, хүн зоной hуудал байдал хангалгые хүг-... ...мплексно программа зохёохо хэрэгые эмхид-... ...урадхалнууд КПСС-эй ЦК-гай Политбюро-... ...дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, hайшаагдаhан бай-... ...грамма эд бараагаар, ажаhуудал хангалгаар ...улам ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнүү-... ...ын гол шухала зорилгонуудые шиидхэхэ харгы ...дорхойлхо ёhотой. Арадай хэрэглэмжын эд ба-... хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг hалбаринуу-... ...ально-техническэ баазые үдаа дараалан бэхи-... ...удалдаа наймаанай, ажаhуудалай, комму-... ...анспортын, туристска ба бусад зүйлэй та-... ...дые хангалгые hайнаар эмхидхэхые, эдэ-... дээшэлүүлхые программаар хараалагдаа, ...баринуудай үүргэ тодорхойлогдоо. Эд бараа ...е, ажаhуудал хангалгые хурдан түргэнөөр ...тэдэнэй ассортиментые үргэдхэхын, шанары-... ...лхын түлөө министерствэнүүдэй, албан зур-... ...едприятинуудай ба эмхинүүдэй харюусалгые, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ-... ...н бэелүүлхээр мүн лэ хараалагдана. Арадай ...нютагай Соведүүд, тэдэнэй мэдэлдэ байдаг ...дэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ онсо hуури ...

...ексно программа хадаа 1986—1990 онуудта, ...эрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба соци-... ...ын гол шэглэлнүүдэй хубинь болохо, тэрэ-... ...раа тоонууд тус тус жэлнүүдэй түсэбүүдэй ...оруулагдаха байна.

...о республиканууда, хизаарнуудай, область-... районуудай үрэ дүнгүүдые онсолон харуу-... ...союзна республика бүхэнэй газар дайда ...даг бүхы ажахыда эд бараа үйлэдбэрилгые, ...ангалгын гуримые хүгжөөлгын програм-... республиканска профсоюзай ба комсомолой ...хамта зохёохыень союзна республикануу-... ...инуудай ЦК-нуудта, Министрнүүдэй Сове-... ...агдаа.

...Союзай ба Индиин хоорондохи заншалта ...е, харилсаа холбооие хүгжөөхэ зорилго-... ...С-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ ...рисаае саашадань хүгжөөхэ талаар шэглүү-... ...хэдэн тодорхой хэмжээнүүд зүбшэн хэл-... ...а. Политическэ, экономическа, соёлой ...удалнуудаар, дайнай аюулые зайсуулан са-... Ази түбидэ ба бүхы дэлхэй дээрэ эб най-... ...тахын түлөө тэмсэлдэ манай оронуудай ...агта харилсаа холбооие бэхижүүлхэ гээшэ ...артай гэжэ тэмдэглэбэ.

...ноновэй Финляндиин Премьер-Министр К. ...А. Громыкын Финляндиин гадаадын хэрэ-... ...тр П. Вяюрюнентэй хэhэн хөөрэлдөөнүү-... ...е КПСС-эй ЦК-гай Политбюро hайшааhан

...ин Компартиин X съездын хүдэлмэридэ М. С. Горбачев түрүүтэй КПСС-эй делега-... ...дуулга hайшаагдаа.

...огой заседани дээрэ Германиин Компар-... ...тай хөөрэлдэhэн тухай Б. Н. Пономаре-... ...мянцинай мэдээсэл шагнагдаhан, коммунис ...энэй партинуудтай КПСС-эй харилсаа хол-... ...ын, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй ...жүүлгын бусад зарим асуудалнууд мүн лэ ...дэhэн байгаа.

...ЭДЭЙ ҮНДЭР УЯЛГА

...Наукануудай ...ын суглаан ...а Москвада ...иин хүдэлмэ-... ...э эдэбхижүүл-... ...ые улам дэл-... гүнзэгыгөөр, ...тодорхой hал-... ...зүбшэн хэлсэ-... ...удаада ака-... ...эдэй хурал-... ...дэ үнгэрэгэ-... ...жэ СССР-эй ...адемиин пре-... Александров

...ажал ябуул-... ...үрэ дүн-... ...нүлөө ...арадай hуу-... ...улам hайжа-... ...энүүдтэ на-... ...ануудай. эр-... ...алые хан-... гэжэ бүхы ...дээрэ тэмдэг-... лэгдэhэн байна. Газар тухай эрдэмэй секци материально-түүхэй эдэй үндэhэ hуурине саашадань хүгжөөлгын, байгаалиин нөөсэ баялигуудые гамтайгаар ашаглалгын асуудалнуудые хаража үзөө.

Дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха зорилго, термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэл мүнөө үедэ эгээл шухала удха шанартай байна гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин хамтын суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ. Манай Эхэ ороной экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ, эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, эрдэм мэдэрэлээ элсүүлхэ-бди гэжэ эрдэмтэд найдуулаа.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй АРБАН НЭГЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ РСФСР-hээ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ hУНГУУЛИИН КОМИССИИН БҮРИДЭЛЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

«СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай» СССР-эй Хуулиин 24-дэхи, 25-дахи ба 27-дохи статьянуудай үндэhөөр РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтообо:**

Ниитын эмхинүүд болон ажалша коллективүүдэй эдэ түлөөлэгшэдhөө бүридүүлэн, СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ РСФСР-hээ hунгалта үнгэргэхэ hунгуулиин комиссиие баталха:

Комиссиин түрүүлэгшэ

Пушкарев Виктор Викторович, тошнилдогшодой бригадир — Москвагай В. Д. Калмыковой нэрэмжэтэ тоололго-шэнжэлгын машинануудые бүтээдэг заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ.

Комиссиин түрүүлэгшын орлогшо

Терешкова Валентина Владимировна, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ — Совет эхэнэрнүүдэй комитедhээ.

Комиссиин секретарь

Разумов Евгений Зотович, КПСС-эй ЦК-гай эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таhагые даагшын нэгэдэхи орлогшо — гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа.

Комиссиин гэшүүд:

Беляева Елена Сергеевна, ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Цитологиин ба генетикын институдай научна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Новосибирск хото.

Борисов Иван Михайлович, агломератчик — «Тулачермет» гэжэ научно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй научна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Тула хото.

Владыкин Александр Алексеевич, шулуушадай комсомол-залуушуулай бригадын бригадир — «Тындатрансстрой» трестын 573-дахи барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Амарай область.

Егоров Георгий Михайлович, Арми, Авиаци ба Флодто туhалха Бүхэсоюзна hайн дуранай Бүлгэмэй Центральна Комитедэй түрүүлэгшэ — Арми, Авиаци ба Флодто туhалха Бүхэсоюзна hайн дуранай Бүлгэмhөө (СССР-эй ДОСААФ).

Галлямова Фанира Салиховна, үнеэдые машинаар hаалгын мастер — Башкирай АССР-эй Дюртюлинскэ районой Башкирай АССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудhаа.

Загараева Галина Сергеевна, мастерай туhалагша — Ленинградай «Веретено» гэжэ ээрэлгын фабрикын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Шахты хото.

Игнатова Анна Яковлевна, пумажан будэй комбинадай — СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ пумажан будэй комбинадай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Ростовско область.

Исаев Виктор Федорович, колхозой түрүүлэгшэ — Московско областиин Ленинскэ районой М. Горькиин нэрэмжэтэ колхозой колхозн игуудhаа.

Клюшкина Раиса Гавриловна, хүдэлмэришэн — «Стекловолокно» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Владимирска областиин Гусь-Хрустальный хото.

Короткова Ольга Шарыповна, балетэй артистка — Бурядай Гүрэнэй оперо болон балетэй академическэ театрай зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Улаан-Үдэ хото.

Рыбаков Анатолий Яковлевич, машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ — машина бүтээлгэ ба прибор бүтээлгын хүдэлмэришэдэй профессиональна союзhаа.

Тезикова Клавдия Филипповна, врач-педиатр — медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Липецкын городской организациhаа.

Царегородцев Анатолий Михайлович, токарь-тошнилдогшо — Серго Орджоникидзын нэрэмжэтэ Уралай хүнды машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективhээ, Свердловск хото.

Чепалов Василий Ефремович, Красноярай хизаарай Эвенкиин автономито округой арадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ — гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Илимпийскэ районой организациhаа.

Шапиро Лев Борисович, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь — Хабаровска хизаарай Еврейскэ автономито областиин областной партийна организациhаа.

Швецова Людмила Ивановна, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзhаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ЯСНОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. НЕШКОВ.**

Москва, 1983 оной декабриин 23.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй АРБАН НЭГЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-hээ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ hУНГУУЛИИН КОМИССИИН БҮРИДЭЛЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

«СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай» СССР-эй Хуулиин 24-дэхи, 25-дахи ба 27-дохи статьянуудай үндэhөөр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтообо:**

СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ Буряадай АССР-hээ hунгалта үнгэргэхэ hунгуулиин комиссиие ниитын эмхинүүд болон ажалша коллективэй удаадахи түлөөлэгшэдhөө бүридүүлэн баталха:

hунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ:

Степанов Дмитрий Григорьевич, зубофрезеровщик —Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

hунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо:

Базарова Эльвира Эрдынеевна, врач-аллерголог— Улаан-Үдэ хотын Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективhээ.

hунгуулиин комиссиин секретарь:

Шомоев Клим Кириллович, КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таhагые даагша— Буряадай областной партийна организациhаа.

hунгуулиин комиссиин гэшүүд:

Ахметвалеев Леонид Нургалович, вертолетно подразделениин командир — Зүүн-Сибириин граждан авиациин управлениин Улаан-Үдын авиапредприятиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Балданова Баярма Батодалаевна, тугалай комплексын оператор — Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Босхолова Клавдия Владимировна, технолог —хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха Загарайн районно управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Дашицыренов Батор Гылыкович, механизатор— Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой колхознигуудhаа.

Завьялова Лидия Андреевна, хилээмэ баригша — Улаан-Үдэ хотын хилээмэнэй 2-дохи заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Косинец Нина Григорьевна, штукатур-шэрдэгшэ — «Забайкаллес» нэгэдэлэй Хүрбын леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Кравцова Ульяна Матвеевна, багша — Улаан-Үдэ хотын 40-дэхи дунда hургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективhээ.

Москалев Виктор Михайлович, экскаваторщик—Зүүн-Сибириин үйлэдбэриин «Востсибуголь» нэгэдэлэй Холбоолжоной нүүрhэнэй үурхайн хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Перелыгина Нина Михайловна, ветфельдшер — Бэшүүрэй районой XXI партъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудhаа.

Словеснов Геннадий Федорович, ахамад геолог — барилгын «БАМтоннельстрой» управлениин 16-дахи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Струневич Валентин Иванович, заводой директор — Кабанскын районой Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд, инжежерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Хунгуреев Петр Хушеевич, шудхалаашан, — Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Цыденов Цырен Банзаракцаевич, механизатор— Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудhаа.

Шотин Владимир Михайлович, профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ— электростанцинууд болон электротехническэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй профессиональна союзай Буряадай областной организациhаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн **П. ШОБОГОРОВ.**

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.

1983 оной декабриин 23.

XI ТАБАН ЖЭЛ — АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

hҮРЭГӨӨ ОЛОШОРУУЛХА АРГАТАЙБДИ

Урдандаа холуур сууда гаранхай ябадаг байhан Сэлэнгын хонишод hүүлэй жэлнүүдтэ гээгдэлдэ оронхой юм гэжэ районой хонишодой суглаан дээрэhээ дуулаа hэм. Эндэ гол шалтагаануудай нэгэниинь гэхэдэ, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэридөө ажахынуудай зоовет-мэргэжэлтэд, зарим хонишод хайхарамжагүйгөөр хандадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, нёдондо район дотор бүхыдөө аяар 7500 эхэ хонин hубайраа.

Үрэжүүлгын асуудалда анхаралаа онсо хандуулха гээшэ тон шухала. Энэ талаар манай бригада зарим тэды дүршэлтэй болоhон байха. Манай бүлэ мүнөө жэл хорин долоодохёо хонидой түл абалгада бэлдэчхэй байна гээшэ. Зуун эхэ хонин бүриhөө жэл бүри зуун хурьга абажа байгаабди. Тусхайлбал, 1979 — 1983 онуудта үйлэдбэриин даабариин ёhoop дүн хамта 2545 хурьга түлжүүлхэ ёhотой аад, болото дээрээ түсэбhөө гадуур эгсэ мянган хурьга ехэ шэгнүүртэйгээр тушааhан байнабди. Урзанда зуун эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга, нёдондо — 130 хурьга түлжүүлжэ шадаа hэмди. Түрүүшынхеэ хурьгалhан зуун эхэ хонин бүриhөө мүнөө жэл 110 хурьга абаад, саашадаа амжалтаяа арьбадхаха гэжэ оролдохомнай. Эдэ жэлнүүдтэ хонин бүхэнhөө дунда зэргээр 41 килограмм нооhон хайшалагдаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ дунда зэргээр жэл бүри зуун эхэ хонин бүхэнhөө 120 хурьга абаха гэhэн зорилго урдаа табиhан байнабди.

Түл олоор абахын тула нэн түрүүлэн хони искусственна аргаар үрэжүүлхэ технологи зүбөөр сахиха байhаниинь хэндэшье мэдээжэ. Нэгэдэхеэр, эхэ хонидой hүрэгүүд урид бодомжолготойгоор бүридүүлэгдэхэ ёhотой. hүрэгэй бүридэлдэ нэгэ классай, сасуу наhанай элүүр энхэ хонид оролсохо зэргэтэй. Бонитировкын үедэ хонишод өөhэдөө хабаадалсажа, ашаг шэмэ багатай хонидоо гэхэ гү, али дэлэнгээ хабдадаг гэхэ гү, али хүхэгүй, hубайрдаг, үбшэн үлбэр бэетэй хонидоо голодоhондо гаргаха ёhотой. Бидэнэр хонин бүхэниие шэнжэлэн сэгнэжэ, ашаг шэмыень тодорхойлжо, hүрэг бүридхэлсэхэ дүүрэн аргатайбди. Хоёрдохёор, зунай элдин бэлшээридэ hайнаар таргалуулхын тула эртэ үглөөнhөө үдэшын харанхы болотор бэлшээнэбди. Аяма халуун үдын сагта hэбшээ hалхитайшаг хадалиг бэлшээридэ хонидоо адуулдаг заншалтайбди.

Искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлхэ хүдэлмэрээ ёhын тэдысэ эмхидхэhэн хонишод үсөөн хурьга абажа түлжүүлнэ гээшэ. Тиихэдэ зарим зооветеринарна мэргэжэлтэд техник-үрэжүүлэгшэдэй хүдэлмэриие хинан шалганагүй. Энээнhээ уламжалан харюусалгагүй зарим хонишод ототой хонидые илгахаяа залхууржа, хусануудые hүрэгтөө hула табижархидаг байха юм. Районой хонишодой суглаан дээрэ түл абалгамнай январьhаа июль болотор унжагайраа» гэжэ хэлэхэдэнь гайхажа, гэлыжэ hуугаа бэлэйб. Дунда зэргээр район соо зуун эхэ хонин бүриhөө оройдоол 56 хурьганай түлжүүлэгдэхэнь сошордомоор бэшэ гү?

Манай отарада үрэжүүлгын хүдэлмэри ямар гуримаар эмхидхэгдэдэг бэ гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Сентябриин эхинhээ хонидоо искуственна аргаар үрэжүүлээбди. Эгээл энэ үедэ хониднай тобир тарган боложо, орсондо ороно. Миний нүхэр Татьяна Сергеевна техник-үрэжүүлэгшын тусхай мэргэжэлтэй болоhоор үнинэйшье hаа, жэл бүри богонихон болзорой курсада hуража, мэргэжэл, мэдэсээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог. Тэрэ үедэнь би искусственна үрэжүүлгын пунктые заhабарилан, дезинфекци хэжэ сэбэрлэн сагаадаад, бүхы хэрэгсэлнүүдыень бүридхэн бэлдэдэгби. Пунктымнай хажууда 60—70 хонидой багтаамжатай тусхай хашаа баригданхай. Ототой болоhо эхилhэн хонидые энэ хорёодо хаанабди. Сентябриин эхинhээ үдэр бүри 50—60 хонид иимэ гуримаар илгагдажа, искусственна аргаар үрэжүүлэгдэhэн юм.

Үрэжүүлэгдэhэн хонидоо сүүдхын турша соо газаагаа байлгажа, үбhэ тэжээлээр эдеэлүүлээд, удаадахи үдэртэнь хоёрдохёо үрэжүүлээ hэмди. Хорин хоногой туршада бүхы хонидоо үрэжүүлжэ үрдинэ гээшэбди. Тиимэhээ түл абалга мүн лэ богонихон болзор соо үнгэржэ, хурьгад жэгдэ тобиржуулагдажа, үбhэ тэжээлэй болон ажалай гаргаша хороогдоно. 15—20 хоногой туршада hүрэг хонидой 80 процент хурьгалжа үрдинэ. Эгээл энэ үедэ унаhан малгайгаа абангүй хүдэлжэ, үбhэ тэжээлэй эрхим hайниие хонид, хурьгадтаа үгэжэ, амжалтын үндэhэ hуури табиха гэжэ оролдонобди.

Манай отарада мүнөө үбhэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, үбэлжэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа үргэлжэлhөөр. Хонин hүрэгнай хүшэ тамираар hайн. Зуун эхэ хонин бүхэнhөө 120 хурьга абаха зорилгоёо ерэхэ жэлдэ заабол дүүргэхэл эрмэлзэлтэйгээр ажалланабди.

А. АКУЛОВ,
Сэлэнгын районой Химнын совхозой ахалагша хонишон.

...АЖАЛШАДТАЙ УУЛЗАБА

...ргдэ, респуб-... ...лта болоhон ...үедэ, Улаан-... ...болон совет ...министерст-... ...нуудай хүтэл-... ...эмэй болон ...зургаануудай ...бүридэ-... ...элидхэлшэ-... ...Кабанскын ...та айлшал-... ...үдэрэй дүү-... ...нуудай hэлгэ-... ...тай уулзал-... Манай оро-... ...гадаадын хэ-... ...оммунис пар-... ...правительст-... ...н шиидхэжэ ...ндын поли-... ...ска асуудал-... ...н нэгэдэхи ...адахи жэлэй, ...хүлеэгдэжэ ...84 оной ха-... ...гонууд тухай удха түгэлдэр хөөрэлдөөн сэхэ хүдэлмэриин газарта болобо. Гол темэнь гэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд, манай партиин ЦК-гай Генеральна секретариин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэhэн Мэдүүлгэ, табан жэлэй гурбадахи жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ ябадал гэхэ мэтэ болоно.

Тимлюйда асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой коллективтэ КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потаповай хөөрөөе угаа анхаралтайгаар шагнаба. Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөлгэ тухай хөөрэхэ зуураа, ажалшадые мүнөө hонирхуулжа байhан бусадшье олон асуудалнуудые элидхэлшэ тайлбарилба. Журам шангадхаха, алмалтын гурим сахиха, хүдэлмэришэнhөө хүтэлбэрилэгшэ хүрэтэр совет хүн бүхэнэй ажалай хубитые дээшэлүүлгэ хадаа экономическа бүри hайн үрэ дүнгүүдые түйлаhанай ашаар арадай hуудал байдалые hайжаруулгын эшэ үндэhэниинь болоно ха юм.

Селенгинскын ЦКК-гай ТЭЦ-эй болон түмэр замай транспортна цехэй зуу гаран хүдэлмэрилэгшэдтэй партиин обкомой промышленностиин таhагые даагша Н. А. Розанов уулзаба. Темэнь «Ашаг үрэтэй хүгжэлтын замаар» гэжэ нэрлэгдээ. hүүлээрнь уласхоорондын байдалhаа эхилээд республикын промышленна хүгжэлтэ, Буряадай лесохимигүүдэй поселогто хэгдэжэ байгаа барилга хүрэтэр элдэб асуудалнуудые хүдэлмэришэд табижа, манай ажахые саашадань хүгжөөхэ эрмэлзэл зоригтой байhанаа элирхэйлээ.

Арадай ажахыда автотранспортна хэрэгсэлнүүдые ашаглалгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй hая абтаhан тогтоолhоо уламжалан, Каменскын автопредприятиин коллективэй дүүргэхэ зорилгонууд тушаа КПСС-эй обкомой транспортын болон хэлхеэ холбооной таhагые даагша В. А. Улановай хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Ниитэ полит-үдэрэй темэнүүд олон ондоо байгаа. КПСС-эй обкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша Н. И. Крючков —«XI табан жэлдэ Буряадай АССР-эй социально-экономическа хүгжэлтын хараа түсэбүүд», республикын гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов болон соёлой министрэй орлогшо Ю. Ж. Батуев — КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, багшанарай коллективүүдэй болон соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд тухай хэлээ

Улаан-Үдын эрдэмтэд олохон коллективүүдэй урда үгэ хэлэбэ. СССР-эй АН-ай СО-гой Буряадай филиалай социально-экономическа шэнжэлгэнүүдэй таhагай секторые даагша М. Л. Алексеев — 8-дахи СМУ-да, Зүүн-Сибириин технологическа институдай доцент П. С. Дырхеев — ЦКК-гай заhабарилга-барилгын цехтэ лекцинүүдые уншаа

Ниитэ полит-үдэртэ КПСС-эй обкомой таhагые даагшанар С. Н. Булдаев, В. Ф. Подлеснов, партиин обкомой таhагые даагшын орлогшо В. Л. Кургузов, ой модоной ажахын болон эдеэ хоолой министрнүүд Н. Е. Шелковников, Н. И. Кузнецов, Хэлхеэ холбооной управлениин начальник В. Р. Очиров, Госпланай түрүүлэгшын орлогшо М. А. Петрунин болон бусад хабаадаа.

П. ЛАЗАРЕВ.

СССР-эй ГҮРЭНЭЙ ШАНГУУД БАРЮУЛАГДАБА

Литература, искусство болон архитектурын талаар 1983 оной СССР-эй Гүрэнэй шангууд декабриин 23-да Москвада барюулагдаба. Гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, соёлой ажал ябуулагшад Кремлиин Свердловско зал соо болоhон баяр ёhололдо суглараhан байгаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Литература, искусство болон архитектурын талаар Ленинскэ ба СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгодог комитедэй түрүүлэгшэ Г. М. Марков лауреадуудые амаршалаад, олонациональна совет соёлые саашадань хүгжөөлгын аша туhада зохёохы амжалтануудые түйлахыечь тэдэнэртэ хүсэбэ.

Шангуудта хүртэhэн литература, искусство болон архитектурын ажал ябуулагшад тэдэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Совет правительствада үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргөөд, манай агуу ехэ үе сагта, мүнөө үеын хүнүүдтэ бэлиг шадабаряа зорюулхабди гэбэ.

ШАГНАЛ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха, шанарыень шалгаха талаар Гүрэнэй инспекциин ахамад инспектор Вадим Цыденович **Цыреновые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Социалис мүрысөөндэ түйлаhан амжалтануудайнь түлөө, Энергетигэй үдэртэй дашарамдуулан, «Бурятэнерго» управлениин Центральна энергетическэ сетьнүүдэй ахалагша диспетчер Александр Андреевич **Арефьевые**, «Бурятэнерго» управлениин Хойто электрическэ сетьнүүдэй тракторист Николай Павлович **Андреевые**, Бурятэнерго» управлениин автобазын жолоошон Валерий Николаевич **Боканиие**, Гусиноозерско ГРЭС-эй халаанай начальник Валерий Батуевич **Борисовые**, «Востокэнергомонтажай» тусхай предприятиин слесарь Борис Филиппович **Готовецые**, Улаан-Үдын дулаанай сетьнүүдэй слесарь Яков Трифонович **Красавиниие**, «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй энергосбытдэй электромонтер Михаил Михайлович **Соболевые**, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй электрослесарь Виктор Степанович **Хулугуровые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ эгээл шухала зорилгонуудай дунда экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые али бухы талаһаань дээшэлүүлхэ һэн гээд онсолон тэмдэглэгдэһэн байна. Бухы нөөсэнүүдэ зүбөөр, таарамжатай зохидоор хэрэглэжэ, эсэсэй эгээл үндэр үрэ дүн ажалша коллективууд туйлаха

Промышленнын худэлмэришэдэй 60 процентнь бригаданууда хамтаруулагдаһан. Жэшээнь, Зэдын вольфрамо-молибденэй комбинадай Холтоһоной урхайда худэлдэг А. Т. Шевякинай бригадада 6 хүн хүдэлнэ. Энэ бригада эрхимүүдэй тоондо тоотой. Тэдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ халаанайнгаа болон һарынгаа түсэбүүдые үлүүлэн дүүр-

руулха талаар али болохо туһа хүргэдэг гэшэ. Ажалша бүлэ тушаа СССР-эй Конституци дотор тусхайлан бэшээтэй. [illegible] лэдбэрие болон социална хүгжэлтые түсэблэхэ хэрэгтэ хабаадалсаха, түшаалта болон бусад худэлмэрилэгшэ-

гүн гүнзэгыгөөр элирхэйлэн харуулагдана.

Иимэ ажахын ээн ёһоной мэдэрэлтэйгээр Онохойн модоной комбинадай Ажалай Улаан Тугай орденто И. И. Кузнецовой хүтэлбэрилдэг томодхогдомол бригадын гэшүүд хүдэлнэ. Энэ бригадын бүрилдэлдэ 50 хүн оролсоно. Хүн бүхэн бүгэдын урдада, бүхы бригада хүн бүхэнэй урда харюусалгатай гэ-

сэхээр, бухы дура сэдьхэлээрээ хандадаг ушарые хүдэлмэришэн хүнэй уран бэлигээр арьбадхан дэбжээһэн жэшээ үшөөл үсөөн лэ гээшэ. Эндэ хүдэлмэришэн хүн маха бадаяа хатуужаһан, шанга шамбай бэетэй байхаһаа гадна мэргэжэлэйнгээ талаар гүйсэд һайн бэлэдхэлтэй байха ёһотой. Тиигэжэ гүнзэгы эрдэм мэдэсэ, бэлиг шадабаринь амжалтынь эшэ

нирхолтой дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө үедэ шэнэ онол аргаар ажалаа эмхидхэдэг 511 бригада тоологдоно. Эндэ заводой хүдэлмэришэдэй хахадһаа ехэнхинь хабаадуулагдаа. Ажалда хабаадалсаһанай коэффициентээр салин хүлһээ хубаан абадаг бригадануудай тоо арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёр жэлэй туршада 8-һаа 108 хүрэтэр олошорһон байна. Харин эндэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй тоо 127-һоо 1216 хүн болоо.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта ажалаа бригадна онол аргаар эмхидхэгшэд бүхы хүдэлмэришэдэй 66 процентнь болоно.

БРИГАДНА ОНОЛ АРГЫН ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭ

ёһотой гэһэн эрилтэ эндэ табигдаа. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум дээрэ нүхэр Ю. В. Андропов иигэжэ хэлээ һэн: «Ажалай бүтээсэ эрид сэхээр дээшэлүүлхэ гээшэ экономическа талаар бэелүүлхэ шухала зорилго болоно. Бидэнэр энэ талаар дэлхэйн эгээл дээдэ хэмжээндэ хүрэхэ гэжэ эрмэлзэхэ ёһотойбди».

Манай Буряадай республика дотор байгша оной 9 һарын туршада ажалай бүтээсэ 5,6 процент дээшэлбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна үйлэдбэриин хэмжээнэй 95 процентнь абтаа. 1983 оной январьһаа сентябрь хүрэтэр нёдондонойхоо энэл үеынхидөө эгээл ехээр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн предприятинуудай дунда Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинат, «Бурятфермаш» нэгэдэл, «Электромашина», «Теплоприбор» заводууд оролсоно.

Ажал хамтын түхэл маягаар эмхидхэжэ, тэрэнние эршэтэй болгохо ябадал ниитын үйлэдбэриие саашаданьхүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол шухала үүргэ дүүргэдэг байна.

гэжэ, мүн эбтэй эетэй хүдэлмэришэн булын жама ёһоор, эршэтэй шангаар хүдэлжэ [illegible] ажалша бэрхээр хандадаг жэшээнүүд яһала олон. Ниитын үйлэдбэриин зорилгонуудта нимэр, ээн ёһоор хандадаг ажалша бүлэ бүхэндэ партимнай саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг, тэрэнние хүгжөөн болбосо-

дые бэлдэжэ [illegible] тай. Социалис демократи саашаданьхүгжөөхэ, хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые хабаадуулха тушаа Ленин багшын дурадхал болон захяа заабаринуудые удаа-дараалан бэелүүлхэ талаар КПСС-эй ябуулдаг политика эндэһээ

юм. [illegible] дэ заха, эсэс гэжэ байхагүй гэжэ түрүү хүдэлмэришэн тоолодог. Трэнэй амжалтын үшөө нэгэ арга нүхэсэл гэхэдэ, хүдэлмэриингөө сагые дүүрэн, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэлгэ болоно. Гэбэшье өөрынгөө ажал хэрэгтэ үнэн

үндэһэн болоно бэшэ аал.

Энэ баялигые, олоной һургаал заабари болгон, дамжуулан үгэхэ талаар бригадна онол арга онсо үүргэ дүүргэхэ болоно. Ажал шэнэ түхэл шэнжэтэйгээр эмхидхэлгэ халаа бухы бригадые эсэсэй үрэ дүнгэй түлөө харюусуулжа, хүн бүхэнэй гаргаһан продукциие хинан шалгаха ябадалые олондо элишэлэн харуулжа, мэдээжэ болгожо, тэрэнэйнгээ шанар болон хэмжээнэй түлөө хүдэлмэришэн бүриин анхарал оролдолгые элдүүлэн эдэбхижүүлнэ. Хүн бүхэнэй ажалда хабаадалсаһанай ёһоор салин хүлһыень хубаарилан түлэлгэ бригадын гэшүүн бүхэнэй ажалайнь бүтэсые эрид дээшэлүүлжэ, хүн бүхэндэ хамтын хүсэл эрмэлзэлэй арюун һайхан мэдэрэлые бүрилдүүлэн хүмүүжүүлхэ арга боломжо олгоно. Тиимэһээ хүдэлмэришэн бүхэн ажалдаа үнэн сэхээр, мэдэрэл ехэтэйгээр хандажа һурана бшуу.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын завод нэгэн ниитэ нарядаар хүдэлдэг бригаданудые эмхидхэхэ талаар анхарал татамаар, һо-

Ажалша коллектив бүхэн үйлэдбэри дээрээ журам бэхижүүлхэ талаар харюусалга ехэтэй гээшэ. Хүдэлмэришэдэй ажалша бүлэ өөрынгөө нягта эмхидэлээр хүсэтэй гэжэ мэдээжэ. Гансал мэдэрэл, харюусалга ехэтэй хүнүүд һайн журамтай байдаг гээшэ ааб даа. Энээн дээрэһээ үнэн сэхэ мэдэрэлдэ үндэһэлһэн журамтай бригаданууд үйлэдбэриие үргэшань хүгжөөжэ шадаха байна ха юм. Тиимэһээ журам бэхижүүлхын түлөө тэмсэл үйлэдбэриин даалгабариие бэелүүлгэтэй нягта холбоотой.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй эрилтын ёһоор, манай республикын хэдэн олон предприятинууд ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, ажал хэрэгтэй, эд зөөридөө эзэн бусаар хандаха ябадалтай, ажалай болон гүрэнэй журам эблэлгэтэй эрид шууд тэмсэлые шангадхаха талаар хэмжээ ябуулгануудые зохёогоод, тэрэнээ нэтэрүү оролдосотойгоор бэелүүлжэ байнад. Эдэ бүгэдэ, үйлэдбэри дээрэ жэшээ абамаар гурим байгуулхада, туһалха ёһотой.

Энэ эрилтэдэ харюусамаар хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй ёһотойл бүлэ гэжэ авиацнонно, судна бүтээлгын заводуудые, нарин сэмбын комбинадые, локомотивна депое, Буряадай мебелиин болон модо болбосоруулгын комбинадые, «Бурятгеология» нэгэдэлые, ЛВРЗ-гэй барилга-хабсаралгын управлениие, «Жилгражданстрой» трестын нэгэдэхи барилга-хабсаралгын управлениие, «Главбурятстройн» нэгэдэхи автобазые, «Юбилейный» универмагые болон бусадые тэмдэглэмээр гээшэ.

Жэшээлхэдэ, нарин сэмбын комбинадай ноохо илгалгын цехэй ажалша коллективэй дунда ажалай журам бэхижүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Эндэ партийно-эмхидхэлэй, үзэл-сурталай-политическэ хүдэлмэри тааруу зохидоор табигдажа, гурим журамай болон сэдьхэл ухаанай аятай һайхан эрхэ байдал тогтоогдонхой. Энээнэй ашаар ажалай болон үйлэдбэриин журамай хэм хэмжээн улам һайжараа. 1981 ондо 9 хүн хүдэлмэридөө гараагүй байбал, 1982 ондо энэнь оройдоол нэгэл дахин үзэгдэһэн, харин энэ жэлэй эхинһээ хойшо иимэ ябадал үзэгдөө, харагдаагүй.

Энэ хадаа бухы коллективэй, коммунист бүхэнэй хэрэг болонхой. Тиимэһээ иимэ һайн һайхан сэдьхэл хангама эрхэ байдал тогтоожо, зохёохы шэнжэтэйгээр хүдэлхэ арга нүхэсэл олгохо талаар хүтэлбэрилхы түрүү үүргэ партийна организацинууд дүүргэнэ. Партиин табиһан холын хараатай зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ хэрэг хадаа коммунист бүхэнэй сэдьхэл ухаанайнь ёһо заршам боложо, хүдэлмэришэн ангиие болон бүхы совет хүнүүдые бүри орёо, ехэ харюусалгатай хэрэгтэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр, һүр жабхалантайгаар хабаадахыень уряална ха юм.

В. КУЗНЕЦОВ,
КПСС-эй обкомой лектор, түүхын эрдэмэй кандидат.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

СУУТА МЕХАНИЗАТОР

Хурамхаанай районно партийна конференциин үнгэрһэнэй хойто үглөө КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Д. Ю. Цыбикжаповта иимэ асуудалтайгаар хандаа бэлэйб:

— Танай районһоо областной партийна конференцидэ һунгагдаһан делегадуудай хэн тухайнь газетэдэ бэшэбэл һайн бэ?

— Районно партийна организацимнай түрүү коммунистнар областной партийна конференциин делегадуудаар һунгагдаа даа. Хэншье тухайнь бэшэхэдэ болохо.

Тиигэбэшье гурбан хүнэй нэрэ дурдахаар. Хурамхаанай леспромхозой директорэй орлогшо, урдань бригадираар хүдэлжэ байһан Социалис Ажалай Герой Василий Петрович Парамонов, Һахалиин совхозой тракторно-таряан ажалай бригадые даагша, РСФСР-эй габьяата механизатор, Октябриин Революциин орденто Георгий Степанович Серебренников, Дэрээнэй совхозой ахамад һаалишан, Буряадай АССР-эй габьяата малшан, Ажалай Улаан Тугай орденто Евдокия Жамьяновна Дармаева гэгшэд.

Эдэ гурбан соонһоо Георгий Степанович тухай бэшэхэ гэжэ шиидээд, Һахалиин совхоз гарабабди. Совхозой контородо ажахын парткомой секретарь Н. В. Бубновтой уулзажа, ямар хэрэгээр ерэһэнээ хэлэхэдэмнай, тэрэмнай иишэ тиишэнь телефоноор хонходожо, Георгий Степановичые олоод, мантай уулзуулба.

Тэрэмнай 1925 ондо түрэһэн, аалин даруу зантай, аятай зохидоор хөөрэлдэдэг хүн байшаба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүндэ хүшэр 1942 ондо 17 наһатайдаа трактористын курса дүүргэжэ, механизатор болоһон. 1943 ондо Совет Армида абтажа, 7 жэлэй туршада Эхэ оронойнгоо зүүн хилэдэ алба хэһэн юм. Империалис Японие бута сохилсоһон намтартай.

Табяад онуудаар Георгий Степанович Совет Армиһаа табигдажа ерээд, түрэһэн нютагтаа элдэб ажал хээ. 1953 ондо, КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй һүүлдэ, дахин механизатор болоо. 1955 ондо тэрэ тракторна бригадын бригадираар дэбжүүлэгдэһэн юм. Тэрэ гэһээр хорин найман жэлэй туршада энэ харюусалгатай тушаалдаа ябана.

Дүй дүршэл ехэтэй механизатор, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө һанал бодолоо, түсэб зорилгонуудаа ойлгуулжа шададаг коммунист ганса ажахы соогоо бэшэ, харин бүхы район дотороо суутай, хүндэтэй ямбатай болоһоор үнинэй. Георгий Степановичын хүтэлбэрилдэг бригада ямаршье жэлдэ үндэр ургаса абаһан лэ байдаг.

Үнгэрөөшэ жэлдэ Хурамхаанай район тон хүндэ ган гасуурта дайрагдаа һэн. Хүнтэйн үргэн талада хүхэржэ ургаха юумэн харагдахаяа болиһон. Харин тиихэдэнь Серебренниковэй бригадын поли дээрэ эрхим һайнаар ургаһан тарян долгилон, хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэ баярлуулан гайхуулжа байһан гэхэ. Тиимэ хүндэ хүшэр жэлдэ тус бригадын механизаторнууд гурба мянгаһаа дээшэ гектар талмайн гектар бүриһөө 16,1 центнер ороохо хуряан абаа. Һүүлэй табан жэлэй туршада урдахи табан жэлэйхиһээ тарянанай ургаса бригадада хоёр дахин дээшэлһэн байха юм.

Иимэ ехэ амжалта тус бригадынхидта миил өөрөө хүрэжэ ерээгүй. Энэ халаа бригадын бүхы 15 гэшүүдэй эбтэй эетэйгээр, оролдосотой һайнаар хүдэлһэнэй, дүй дүршэл, шэнэ онол арга, эрдэм ухаанай туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэһэнэй үрэ дүн гээшэ. Эдэнэр лэ район соогоо түрүүлэн газар тарялан эрхилхэ зональна гурим нэбтэрүүлһэн, тарилга зурууд зурудаарнь хүрьһыень урбуулангүй хахалжа захалһан, бригадна подрядта ороһон түүхэтэй. Эндэ жэл бүри 1000 гаран гектар эрхим шанартай паар бэлдэгдэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада нилээд ехэ участогта тарилга «Бурятская-79», «Бурятская-34» сортын үрэһөөр хэгдэнэ. Тэндэһээнь гектарай 22—24 центнер орооһон хуряагдаа.

Бригадын бүхы тооной механизаторнууд хэдэн мэргэжэлтэй болонхой. Олонхинь элдэб түхэлэй трактор, комбайнуудые жолоодожо, машинануудые заһажа шададаг. Тэдэнэр газараа зүбөөр, агротехникын эрилтын ёһоор элдүүрилдэг, ургасынгаа хойноһоо һайн харууһалта хэдэг. Һолидоо, илангаяа кукуруза таридаг газартаа наг шэбхэ ехээр гаргана, минеральна утэгжүүлгын багаар үгтэдэг дээрэһээ нэгэ гектарта 35—45 килограмм оруулагдана.

Энэ жэлдэ Георгий Степановичай бригада 8500 центнер ороохо, 3500 тонно кукурузын набша ногоо абаха түсэбтэй байһан. Түсэбынь холо үлүүлэн дүүргэгдээ, гектар бүриһөө 16,7 центнер орооһон, 350 центнер кукурузын набша намаа абтаа.

— Гектар бүриһөө абаһан ургасамнай бүри ехэ байха һэн. Совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд 56 гектар һайн шанартай паар дээрэмнай зеленко тарюулжа, ургасымнай доошонь болгоо. Тиихэдэ манай эндэ гэршүүхые ороохондо тоолодог. Энэмнай хүрпээдэ орохо ургамал ха юм, гектарһаа 7—8 центнер ургаса абтадаг. Тэрээнһээ боложо ургасамнай гектарта тоолоходо бадал доошоо болоно,— гэжэ Георгий Степанович буруушаан гомдоно.

1984 оной тарилгын хүдэлмэридэ хүдөө ажахын техникэ саг болзортонь, эрхим шанартайгаар бэлдэхэ талаар Хурамхаанай районой колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехника», «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй механизаторнууд, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үнэтэ үүсхэл гаргаа. Районойнгоо механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Георгий Степановичай хүтэлбэрилдэг бригадынхид ябана.

Бригада К-700 түхэлэй 4, МТЗ маркын 4, ДТ-150 түхэлэй 1 тракторнуудтай, 10 комбайнтай болон газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ элдэб янзын хэдэн олон машинануудтай юм. Мүнөө бригадын механизаторнууд хүдөө ажахынгаа машинануудые, хэдэн комбайн болон тракторнуудые заһажа дүүргэнхэн.

Олон жэлэй туршада механизатораар хүдэлжэ эрхим мэргэжэлтэй болоһон хүнүүд бригадада олон. Тэдэнэй тоодо Виктор Александрович Изместев, Иван Гурьянович Бурцев, Георгий Иннокентьевич Рупашев, Михаил Иванович Бурцев болон бусад. Энэ бригадада аяар дүрбэн Бурцевууд хүдэлдэг байба. Үнгэрөөшэ ургаса хуряалгын үедэ комбайнернууд В. А. Изместев М. И. Бурцев хоёр тус тустаа 5300—6000 центнер ороохо сохёо.

Г. С. Серебренников олон жэлэй туршада КПСС-эй гэшүүн байхадаа ниитын, партийна организациин ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэ оло дахин нютагай Соведэй депутадаар, партийна организацингаа бюрогой гэшүүнээр һунгагдаһан, хэдэн жэлэй туршада КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүн байһан, залуушуулай ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ юм.

Ц. СУБАНОВ.

Ольга Ильинична Утенкова «Туяана» нэгэдэлэй Бэшүүрэй филиалда оёдолшоноор хүдэлдэг. КПСС-эй гэшүүн Ольга Ильинична арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые гурбан жэлэй туршада дүүргэхэ гэһэн хубиин уялга абаһан юм. Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, мүнөө 1985 оной декабриин түсэбөөр тэрэ хүдэлнэ.

Ольга Ильинична Утенкова филиалайнгаа ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Эршэтэ ажалаараа, һара бүриингөө түсэбые 170—180 процент дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө жэшээ харуулдаг. Коммунистка Утенкова политкружогой старостын даабаритай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. И. Утенкова ажал дээрээ.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

СЭРЭГЭЙ-НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай байлдаануудай дүй дүршэлые фашис дарлалта мүлжэлгэһөө олон арадуудые аршалан хамгааһан Совет Армиин сүлөөрэлгын уялгые шэнжэлхэ, согсолхо гээшэ түүхэтэ туйлай ехэ удха шанартай байна. Мүнөө үеын уласхоорондын орёо түгшүүрилтэй байдалда энэ һургаал ээрхэг түримхэйнүүлдэ шанга харюу сохилто үгэхөөр хэзээдэ бэлэн, һэримжэтэй байхыень совет хүнүүдые, тэдэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые уряална. Эхэ ороноо хамгаалагшадые һурган хүмүүжүүлхэ, бэлдэхэ хэрэгтэ тэрэнэй үүргэ асари ехэ юм. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда үндэһэн хубилалтын болоһоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа, декабриин 22-то Москвада нээгдэһэн сэрэгэй-научна конференци дээрэ энээн тухай хэлсэгдээ.

СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай маршал С. Л. Соколов оролто үгэ хэлэхэдээ, дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашис этэгээдүүдые һамна бута сохижо, илалта туйлалгада СССР-эй шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ ба дэлхэйн хоёрдохи дайнда болоһон үндэһэ хубилалтада социалис байгуулалтын булюу талануд, арга боломжонууд элеэр харуулагдаһан байгаа гэжэ элидхэлнүүд дотор, хүнүүдэй хэлэһэн үгэ соо тэмдэглэгдээ.

(ТАСС).

ГАЗАРАЙ ҮРЭЖ[...] ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГД[...]

Мүнөө Зэдын районой колхоз, совхозуудта хаа-хаанагүй срэхэ жэлэй шэнэ ургасын эхи үндэһэн табигдажа байна. Ажахынуудта сабшалан, тарялан дээрэ наг шэбхэ гаргагдажа эхилһээр үнинэй. Луговодууд сабшалан уһалха техникэ бэлдэнэ. Ерээдүйн баян ургасын эхи үндэһэ табилгадань һүүлэй жэлнүүдтэ тэдэндэ районой «Сельхозхими» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отряд горитойхон туһа нэмэри үзүүлдэг болонхой юм.

Тус отрядые мүнөө дүршэлтэй мэргэжэлтэ В. П. Зайцев хүтэлбэрилнэ. Үшөө намар дулаан байхаһаа эхилээд отрядай механизатор[illegible]

ДЕКАБРИИН ХУДАЛДАА НАЙМААН

Декабриин 1-һээ хэрэглэмжын зарим янзын эд бараанай розничнэ үнэ сэнгэй хямдархада, гэдэниие худалдалга горитойгоор дээшэлһэн байна. РСФСР-эй хото городуудһаа ТАСС-ай корреспондентнүүд энээн тухай мэдээсэнэ. Россин Федерациин Худалдаа наймаанай министерствын 20 городуудай, тэрэ тоодо Москвагай, Ленинградай, Хабаровскын, Новосибирскын зарим магазинуудта хэһэн шэнжэлэлгэнүүд энээн тухай гэршэлнэ.

Машинна аргаар нэхэгдэһэн хибэс худалдан абагшад ехээр хэрэглэнэ. Орон дотор ба харин гүрэнүүдтэ үйлэдбэрилэгдэһэн иимэ хибэсүүд магазинуудта олон юм. Люберецкэ болон Кировобадска комбинадуудай томо хибэсүүдые ехээр асууна. Һая болотор тэдэнэрэй розничнэ сэн 750 ба 810 түхэриг байгаа һаа, мүнөө тус тустаа 630 ба 660 түхэриг хүрэтэр хямдараа юм.

Нёдондо жэлэй энэ хугасаатай сасуулхада, Москвада ба Ленинградта декабриин түрүүшын арбан хоногто эльбүүргэтэй хибэсүүдые худалдалга 25 процентээр дээшэлһэн байгаа. Иимэ хибэсүүдые Челябинскда гүйсэтэйгөөр худалдана. Гадаадын гүрэнүүдэй хибэсүүдэй дундаһаа МНР-тэ үйлэдбэрилэгдэһэн «Сэлэнгые» ехээр хэрэглэнэ (Дүрбэлжэн метр бүхэнэй түлөө тэрэнэй сэн 55 түхэригөөр доошолуулагдаа юм). Новосибирскын ЦУМ табин монгол хибэс үдэртэ худалдажа байгаа. Энэнь урдынхиһаа 5 дахин олон болоно.

Энээнэй урда тээ ямар нэгэн шалтагаанаар абажа үрдеэгүй байһан олохон эрэшүүл болон эхэнэрнүүд үбэлэй хубсаһа хунар худалдажа абана. Арһаар оёгдоһон зүйлнүүдэй сэнгэй хямдархада, тэдэнэртэ ехэ зохид боложо үгөө. Шалгалтын хэгдэһэн магазинуудта 10 хоногто норкын арһаар оёгдоһон 3486 малгай худалдагдаһан байна. Нёдондо жэлэй декабриин түрүүшын 10 хоногто 2651 малгай үсөөн худалдагдаһан байгаа.

Энэ удаа үнэ сэнгын доошолуулагдаагүйшье һаань, бараан үнгын норкын арһанай заха, пластина гүйсэтэйгөөр худалдагдаа. Тэдэнэй сэн үшөө апрель һарада хямдаруулагдаһан юм.

Худалдан абагшадай эрилтэнүүдые гэхэ гү, али дэлгүүрэй ушар байдалые һулаар шэнжэлнэ гэжэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдые ходо шүүмжэлдэг гэшэ. Дэлгүүр дээрэхи ушар байдалай мэдээжэ гуримаар тодорхойлогдодогшье һаань, алдуу эндүүнүүд хэгдэдэг байха юм. Үнэ сэнгүүдые хямдаруулһанай һүүлээр үнэтэй эд бараан, тобшолон хэлэбэл, арһан зүйлнүүд гүйсэтэйгөөр худалдагдана гээд Россин Минторгдо баярлана. Харин Тюменьскэ областьдо олон хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй ехэ салин хүлһэ абадаг, тиимэһээ ехэ нөөсэ мүнгэтэй байгаашье һаань, хэншье һамгадтаа каракуль дэгэл худалдажа абахаяа яраагүй.

Розничнэ үнэ сэнгүүдэй хямдархада хүн зон үнгэтэ телевизорнүүдтэ онцоогоор хандадаг болоо. Декабрь һарада үнгэтэ 3900 телевизор худалдагдаа. Нёдондо жэлэй энэ хугасаатай сасуулхада, 830 телевизор олоор худалдагдаа. «Рубин Ц-202» ба «Электрон-738» түхэлэй телевизорнүүдые гол түлэб худалдажа абана. Тэдэнэй сэн 125 түхэригөөр хямдараа юм. Хара сагаанаар харуулдаг аппарадуудые худалдалгада ехэ хубилалта болоогүй. Радиоприемнигууд фотоаппарадууд, кинокамеранууд, магнитолонууд, электрофонууд, проигрывательнууд урданайхидал адли гүйсэтэйгөөр худалдагдана. «Свияга», «Иней» мэтын ажаһуудалай холодильнигуудта эрилтэ хэрэглэмжэ хубилаагүй. «Зил», «Минск», «Бирюса», «Ока», «Снайге» гэжэ холодильнигуудые хүнүүд худалдажа абахые оролдоно. Үбэлэй һарануудта холодильнигуудые ехээр худалдажа абадаггүй. Тиибэшье ехэ багтаамжатай морозилкатай холодильнигуудые худалдан абагшад булюу һайн дээрэ тоолодог байһаниинь мэдээжэ. Ажаһуудалай холодильнигуудай техническэ хэмжээнэй түлөө харюусадаг һалбарида — Минлегпищемашта энэ үнинэй мэдээжэ юумые ойлгодоггүй байха юм.

Һүүлэй үедэ гарай часы худалдалга удаарһан байгаа. Олоор үйлэдбэрилэгдэдэг дээрэһээ тиигээгүй. Ушарынь гэбэл, часы бүтээгшэд нэгэл янзаар шэмэглэгдэһэн часынуудые олоор гаргадаг байһан. Мүнөө тэдэнэрэй ганса түхэл янзые бэшэ, харин маркые илгаруулханьхүшэр болонхой. Гол түлэб РСФСР-тэ оршодог часай зарим заводуудай продукциин шанарта гомдол ородог байна. Часай заводуудта шэнэ техникэ үгэжэ туһалхын тулада Минприбор горитой хүсэлэл оролдолгонуудые гаргана гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

1983 оной декабрь һарада гарай часынууд олоор худалдагдаа. «Электроника» часы илангаяа ехээр хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй розничнэ сэн 40-һөө 27 түхэриг хүрэтэр хямдараа юм. «Слава», «Луч» түхэлэй кварцева часынууд һайнаар худалдагдана.

Энэ жэлдэ гурбадахяа энэ удаа үнэ сэнгүүд хямдаруулагдаа. Апрелиин 25-да ба сентябриин 1-дэ зарим зүйлнүүдэй үнэ сэнгүүд хямдаруулагдаһан байгаа. Февраль һарада зарим эд бараанай үнэ сэн дээшэлүүлэгдээ һэн. Тиибэшье нэгэ жэлдэ бодожо үзэхэдэ, хүн зон 1,6 миллиард түхэриг алмаха байна. Ашаг олзонь энээгээр хизаарлагданагүй. Үнэ сэнгэй шэнээр хямдаралга эд бараанай эрьесын ургалтада горитой түлхисэ боложо үгэнэ.

В. БЕЛЯЕВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

ТОДОРХОЙ ЗОРИЛГОНУУД ТАБИГДАНХАЙ

...К-гай тогтоолтой зохилдуулан, СССР-эй ...зарлалай Верховно Соведэй һунгалтада бэл...ри ургэнөөр ябуулха хүсэлэнтэйбди.
...ч түгшүүрилтэй сагта энэ һунгалтын үнгэрхэ ...онобди. Тиимэһээ Коммунис партияа тойрон, ... бүри нягтаар жагсахын тула манай горпром...а организаци бүхы арга хүсэеэ элсүүлхэ байна. ...а тээхи бүхы хүдэлмэриие совет общеcтвын ...социально-политическэ болон оюун бодолой ...рхой зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ...партимнай табинхай. Бэлдэлгын үедэ совет ...й болон социально-ажаһуудалай эрилтэ хэрэг...нгалгатай холбоотой албануудай хүдэлмэриие ...ай тогтоол дотор онсо заагдаа. Энэ зорилгын ...далдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ, сэхэ ...а эд бараа наймаалха байгша оной, мүн ...эй түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлээ ...лгын үедэ улам эршэдхэхэ уялгатайбди. Тиин ...ын ябуулха бүхы хүдэлмэри энэ эрилтэдэ ...а ёһотой.
...итпунктаа гоёор шэмэглэхэ хэрэгтэй. Ямаршье ...ай эндэ ороо һаань, һайндэртэ ерэһэндэл ...ь түрэхэ зэргэтэй. Агитпунктаа шэнээр са...дээбди. Лозунг, плакадуудыень шэнэлээбди. ...ршада манай ороной арадай ажахын түйлаха ...дэ харуулагданхай.
...улха хүдэлмэриин түсэб зохёогдожо, партком ...а. Хүн зоной ажаһуудаг газарта эмхи зургаа...лективүүдэй 120-ёод агитатор хүдэлмэри ...эй манай эгээл гол хүсэн болоно. Агитколлективэй ...хүтэлбэрилэгшэдтэй хоёр семинар-зүблөөн ...итаторай тусхай үдэр тогтоогдожо, эдэмнай ...сток дээрээ хүн зонтой уулзажа, хөөрэлдэхэ ...амжын хүдэлмэриин гол темэнүүд гэхэдэ, ...езд, КПСС-эй ЦК-гай июнин (1983 он) Пле...ринүүд, тус тус предприятинуудай 1983 ондо ...гэхэшэлэн болоно. Микрорайоной предприя...рилэгшэдэй ажахын тоосоое шагнахаар ажа...ан февралиин 10-да үнгэргэгдэхэ. Тэрэшэлэн ...эй тоосоонууд тус тус партийна эхин органи...дээрэ шагнагдаха юм. Тиихэдэ Соведүүдэйч...гөө хубиин ажал ябуулга тухай депутадууд

...дал, дурадхалнуудта өхэ анхарал хандуул... тусхай журнал соо бэшээд, согсолһоной ...ургаануудай үзэмжэдэ табяад, тодорхой ...е саг соонь абхуулхые оролдохобди. Гэхэтэй ...үүдэй һунгалтын кампаниин үедэ ажалшадай ...алнуудые зарим шатын хүтэлбэрилэгшэд ...н. Энэ удаа иимэ байдал дабтагдаха ёһогүй. ...й юридическэ консультаци неделидэ гур...удэлхэ. Али бүхы асуудалаар һунгагшаднай ...ргэжэлтэ юристнүүдһээ гүйсэд харюунуудые ...иха. Үшөө медицинскэ консультаци хүдэлхэ. ...най ерэжэ, һэргылэмжын удхатай хөөрэл...гэхэ ха юм.
...ан бүхы хэмжээ ябуулгануудые түгэс дүүр... манай горпромторгын партком нарич ...рэнэй түлөө харюусаха зоной эдэбхи үүс...оор дэмжэхэ. Мүн городой хүн зониие про...рaгаар хангалгые һайжаруулха гол зорил... тула улам шангаар оролдохобди.

В. БАРНАКОВ,
Советскэ районой 7-дохи ...унгуулиин участогай агитпунктые даагша, горпромторгын ахамад бухгалтер.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

АМЖАЛТАНУУДАА АРЬБАДХАХАБДИ

Манай районой ажалшад байгша оной туршада эдэбхитэйгээр ажаллажа, үйлэдбэри дээрээ зарим тэды амжалтануудые түйлаһан байна. Промышленна продукци гүрэндэ худалдаха талаар 11 һарын түсэб 104 процент дүүргэгдэбэ. Энэ хэрэгтэ Дээдэ-Үдын, Хоринин леспромхозууд, Дээдэ-Тайлсын болон Хүрбын лесхозууд, районой типографи, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат болон бусад предприятинуудай оруулһан хубита ехэ байна. Гэхэтэй хамта Хүрбын, Хандагайн леспромхозуудай, 335-дахи нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныин коллективүүдэй хүдэлмэридэ горитойхон дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Эндэ элдэб шалтагаануудһаа боложо, үйлэдбэриин түсэбүүд дүүргэгдээгүй байха юм. Гадна 335-дахи нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныин коллективтэ барилгын материалнууд алмагдангүй ехээр гаргашалагдаһан байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхан, үйлэдбэри дээрээ ажалай журам, хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын тула арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдком эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа, зохихо хэмжээнүүдые абаһан, тэдэнээ ямараар дүүргэжэ байһан тухай шалгалта, хиналта хэдэг болонхой.

Районой промышленна предприятинуудта үйлэдбэриин түрүүшүүл олон даа. Тэдэнэй тоодо Хандагайн леспромхозой эрхим бригадирнуудай нэгэн, районно Соведэй депутат, ээлжээтэ 32-дохи областной партийна конференциин делегат Петр Николаевич Бабинцев нэн түрүүн оролсоно. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг томодхомол комплексно бригадын гэшүүд арбан нэгэ һарын түсэбые 102,5 процент дүүргэжэ шадаһан байна. Тэдэнэр даажа абаһан оньһон техникэдээ эзэн ёһоор хандана. Мүн модо бэлэдхэлгын технологи зүбөөр сахин, һая ургажа байһан модо гэмтээхэгүйн тула эрид тэмсэнэ.

Тиихэдэ районно Соведэй депутадууд—Үдын леспромхозой автомашинын жолоошон Ю. М. Раднаев, 335-дахи нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныин штукатур Т. А. Москвитина, харгы заһабарилга-барилгын участогай тракторист Г. П. Подобашин, Хүрбын леспромхозой модо зөөдэг машинын жолоошон П. С. Салтанов болон бусад эрхим ажалаараа суурхана.

Районой промышленна предприятинууд түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэхэһээ гадуур ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Район дотор хамһабариин 7 ажахынууд эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ хамта дээрээ 390 толгой эбэртэ бодо мал, 684 толгой гахайнууд харууһалагдана. Тиигэжэ эдэ ажахынууд жэлэй туршада 863 центнер мяха, 468 центнер һү үйлэдбэрилэн гаргана.

Дээдэ-Үдын, Хүрбын леспромхозуудай директорнууд, арадай һунгамалнууд С. Б. Унтанов, Н. Н. Герасименко, «Бурводстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныин начальник депутат Г. М. Корнаков болон бусад үйлэдбэридэ шэнэ оньһон техникэ олон түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэдэ, ажалай журам бэхижүүлгэдэ, хүн зонон ажаһуудал һайжаруулгада онсо анхарал хандуулна. Тэдэнэр өөһэд өөһэдынгөө округуудай улад зонтой саг үргэлжэ уулзаха зуураа, тэдэнэй оруулһан захянууд болон һанамжа дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ һаналаа ходо табижа ябадагынь мүн лэ һайшаалтай.

Районой совхозуудай үйлэдбэриинь гол һалбари мал ажахы болоно. Тэрээнһээ уламжалан, хамаг хүсэ шадалнай энэ хэрэгтэ зорюулагдана. Ниитын адууһа мал олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдээ. Тэрэниие гэршэлһэн баримтанууд олон. Хэрбээ 1981 оной туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1500 килограмм һү һааһан һаа, харин мүнөө жэлэй 10 һарын туршада 1552 килограммда хүргэбэ. Тиин гүрэндэ һү тушаалгаар жэлэй даабари октябриин 5-да дүүргэгдээ бэлэй. Зүгөөр 3 жэлэй түсэбтэ даабари 109 процент бэелүүлэгдээ. Иимэ амжалта һаалишадай бүхы малшадай эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһанай ашаар түйлагдаа. Энэ хэрэгтэ Хүлэй совхозой Табтагатайн, Үдын совхозой Баян-Голой, Барууи-Хасууртын, «Георгиевский» совхозой Георгиевскиин һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй оруулһан хубита ехэ даа. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ районно Соведэй депутадууд Маргарита Александровна Базарова, Мария Владимировна Фищук, Агафья Апентовна Попова, Ханда Доржиевна Ошорова болон бусад ябалсана. Гадна районой ажахынууд гүрэндэ мяха, ноохо, хартаабха, ороохо тарян тушаалгаар гурбан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Илангаяа мал ажалай продукнуудые һайн шанартайгаар үйлэдбэрилэн гүрэндэ тушааха талаар Дээдэ-Тайлсын, Үдын, Хүрбын совхозуудай оруулһан хубита нилээд ехэ. Эдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд арадай депутадууд П. О. Никитин, Ц. Ж. Ширабдоржиев, П. К. Дубинин гэгшэд совхозойнгоо ажалшадые холын хараатайгаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха, амжалтаһаа амжалтада дамжан, тэдэнээ улам арьбадхаха, мүн хүн зоной һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Мал ажалай продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулхын тула холын хараа түсэбтэйгөөр ажаллагдана. Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ районой ажахынууд үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000—2200 килограмм һү һаажа, хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм ноохо хайшалан абаха, гүрэндэ тушаагдаха малай толгой бүриин шэгнүүр 370 — 400 килограммда, хонидой—38—40 килограммда хүргэхэ гэһэн зорилго урдамнай табигданхай. Зорилһондоо хүрэхын, хараалһанаа бэелүүлхын тула үйлэдбэридөө түрүү онол арга нэбтэрүүлхэ, социалис мүрысөө улам һайнаар эмхидхэхэ, ажалай журам саашадань улам бэхижүүлхэ хэрэгтэй болоно ха юм. Эдэ бүхы хүдэлмэриеэ урагшатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ манай депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй тоодо КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидат, районно Соведэй депутат Георгий Мархаевич Бимбаев, «Георгиевский» совхозой ахалагша хонишон депутат Ханда Ринчиновна Мурдонова, Хүрбын совхозой эрхим хонишодой нэгэн арадай һунгамал Цыпилма Дагбаевна Дагбаева гэгшэд оролсоно. Эдэ нүхэднай ниитын хүдэлмэридэ хамаг хүсэ шадалаа зорюулан, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулна.

Районой совхозуудай малшад ба хүдэлмэришэд, Сэлэнгын районой ажалшадай гаргаһан эдэбхи үүсхэлтэй танилсаад байхадаа, үбэлэй үедэ ехээр һү һааха, мяха үйлэдбэрилхэ, адуулжа байһан адуу малаа нэгэшье гарзалуулангүй ондо оруулха гэжэ хэлсээ.

Һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй һаранuудай туршада үнеэн бүриһөө 1250 килограмм һү һааха гэһэн уялга абанхай. Зүгөөр шэхан таргалуулгын гүүртэнүүдтэ ажаллагшад сүүдхын туршада харууһалжа байһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 650 граммаар нэмээжэ гүрэндэ тушаахадаа үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 360 килограммда хүргэхэ болоо. Гадна энэ сагай туршада 1730 тонно мяхан, 3490 тонно һүн, 225.000 үндэгэн тушаагдаха байна.

Мүнөө манай районой ажалшад абаһан энэ уялгаяа эрхимээр дүүргэхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ район доторнай сабшалан, бэлшээриин, таряалангай хүрьһэ һайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Бусад ажахынуудай дундаһаа Үдын, Хүрбын совхозууд эрхим ажалаараа онсо шалгарна. Имагтал эдэ ажахынууд нютагай уларилда таарадаг үрэһэ тарижа, баян ургаса хуряана. Мүн эдэ совхозуудай тракторно-таряан ажалай бригаданууд бригадна подрядай шэнэ гуримаар ажаллана.

Ороохо таряанай үндэр ургаса хуряан абаха талаар Хүрбын совхозой ахамад агроном, депутат Н. Р. Евсеев илангаяа баян дүршэлтэй болонхой. Мүнөө жэлдэ тус ажахын механизаторнууд таряаланайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 19 центнер ургаса хуряан абаба. Зүгөөр шэнииcын полинууд дээрэһээ 27,1 центнер ургаса хуряагдаһан байна. Энэ ажахын нютагай уларилда зохисотой үрэһөөр хамаг тарилгань хэгдэнэ гээд тэмдэглэлтэй.

Гэхэтэй хамта, район дотор эрхим түрүү ажалаараа мэдээжэ болоһон луговодуудай тоо олошороо. Тэдэнэй дундаһаа Анаагай совхозой Онинoборскын отделениин үниинэй луговод, Ленинэй орденто О. Т. Тагаров, Хүрбын совхозой луговод, депутат Н. А. Литвиненко гэгшэдые дурдамаар.

Мүнөө манай районой ажалшад ябажа байгаа энэ жэлые оролдосотой ажалаараа түгэсхэн, амжалта түйлалтануудаа бүри арьбадхан, шэнэ жэлдэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхын түлөө тэмсэнэ.

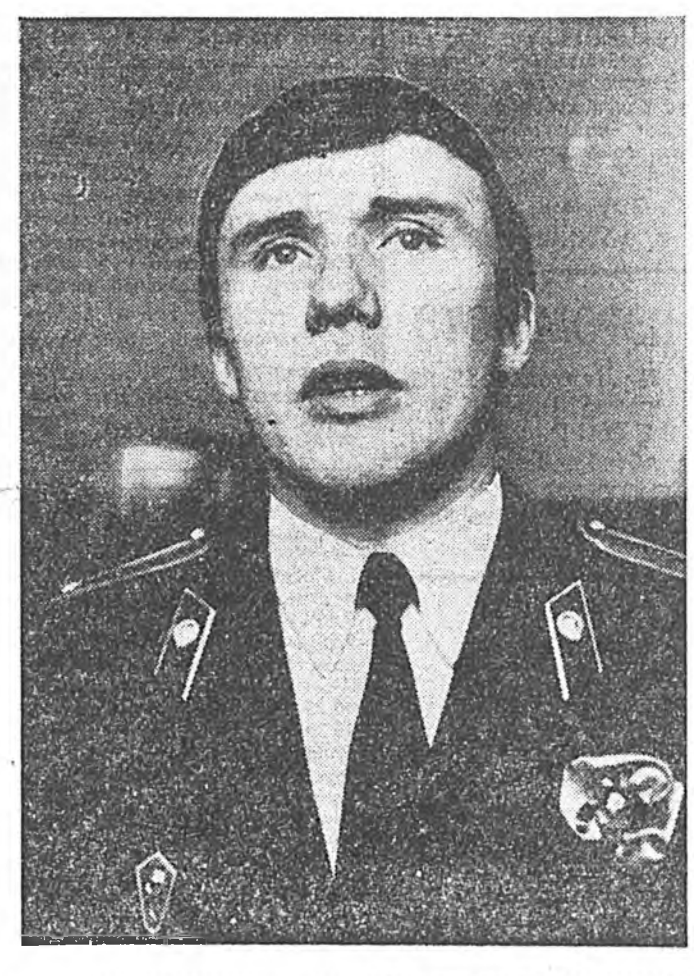
А. БУЗИН,
арадай депутадуудай Хоринин районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Александр Бурдуковский — Прибайкалиин районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэ. Тэрэ Саратовай милициин дунда һургуули дүүргэһэн мэргэжэлтэ юм.

Александр ВЛКСМ-эй райкомой, Прибайкалиин дотоодын хэрэгүүдэй таһагай комсомольско организациин бюрогой гэшүүн, ниитын-хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша лейтенант А. Бурдуковский.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

...Й ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОХО

...ын нэрэмжэтэ респуб...дын конференц-зал соо ...согсолгын республи...3 үдэрэй туршада боло...семинарта республи...айонуудай медицинскэ ... — районно больница...врачнар, тэдэнэй орлог...скэ статистигууд болон ...дическа талаар ахамад ...шонор хабаадалсаһан ...анска больницын врач...даагшанар А. Х. Ва...ьяев, В. Б. Бальчинов, ... И. И. Товарщиков, С. Ц. Эрдынеев, М. А. ... Омбоева, Г. Е. Мун...омская, Н. Б. Боянова, ...үгэ хэлээ.

«Ушханай ханядатай үбшэнтэниие медицинскэ талаар хангаха тухай», «Травматологическа албанай дүнгүүдые согсололго», «Паталого-аналитическа албанай дүнгүүдые согсололго» болон бусад элидхэлнүүд шагнагшадай анхарал татахаһаа гадна, ажал хэрэгтэнь айхабтар ехэ туһатай байгаа. Республиканска больницын шодэ аргалдаг отделениие даагша Надежда Бужеглаевна Бояновагай хэһэн «Нюдэнэй үбшэ аргалха талаар бэелүүлэгдэдэг хэмжээ ябуулгануудай дүнгүүдые согсолхо тухай» элидхэл медицинын хүдэлмэрилэгшэд ехэтэ һонирхон шагнаа.

Тус семинар элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо К. Ж. Малановай хүтэлбэри доро амжалтатайгаар үнгэрөө.

Манай корр.

...ТАСС ...ЛЫН ...ҺАА

...ЛЭЙ ...ТЭЭ

...ниин Ком...айгуулагда...урда тээ ...байгуулаг...хоорондын ...дэлөөнэй ...ябуулагша ...памятник ...оршон ...Немец ...үүнэй ду...улагдаһан ...комплексдо ...Германида ...дэлөөнэй ...үе шата...мозаичнa

...нхэлэлгын ...зорюу...хабаадалга..., ажал...дэй, мүн ...хүдэлөө...залуушуул

ВНР-эй ГҮРЭНЭЙ СУГЛААНАЙ СЕССИ

БУДАПЕШТ. ВНР-эй Гүрэнэй суглаанай ээлжээтэ сесси эндэ болобо. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар, республикын партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

ВНР-эй Конституцида зарим тэды заһабаринуудые оруулха тухай хуулиие Венгриин хуули гаргадаг дээдын зургаанай депутадууд баталан абаба.

ВНР-эй Гүрэнэй суглаанай ба нютагай Соведүүдэй һунгалта үнгэргэхэ тухай шэнэ хуулиие сесси баталһан байна. Тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ Венгриин ажалшад үргэнөөр хабаадажа, 25 мянга шахуу ажаглалта хэһэн, дурадхал оруулһан байна. Баталагдан абтаһан хуули социалис демократиие саашадань хүгжөөхэ, арадай засагые бэхижүүлхэ юм.

ВНР-эй Гүрэнэй суглаан 1984 оной Гүрэнэй бюджедые зүбшэн хэлсээд, баталан абаба.

СЭВ-эй болон хоёр талын үндэһөөр Советскэ Союзтай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай харилсаа холбоогоо социалис Венгри саашадааша хүгжөөхэ байна.

ГАВАНАДА СЕССИ НЭЭГДЭБЭ

ГАВАНА. Кубын арадай засагай хоёрдохи зарлалай Национальна ассамблейн табадахи сесси эндэ нээгдэбэ. 480 шахуу депутат, тэдэнэй дунда Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ф. Кастро, мүн парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1984 оной ниитэ нэгэн түсэб тухай хуулиин проектые, энэ үе соохи Гүрэнэй бюджедэй проектые, бусад хуулинуудай проектнүүдые, мүн уласхоорондын оршом соо ассамблейн бэелүүлдэг ажал ябуулгые сесси зүбшэн хэлсэхэ байна.

Арадай засагай Национальна ассамблейн түрүүлэгшэ Флавио Браво сессиие нээхэдээ, Рейганэй захиргаанай дай жүрөөдэһэн хараашэглэлые, илангаяа түрүүлэн добтолго хэхэ шэнэ ядерна ракетэнүүдые Холбоото Штадуудай Европодо тараан тодхожо эхилһые эрид буруушаагаа. Түбэй Америкэдэ, Карибска далайн оршондо, Дүтын Зүүн зүгтэ ба бусад районуудта американ империализмын бэелүүлжэ байдаг ээрхэг түримхэн политикые эрид буруушааха зуураа, социалис Кубада эсэргүүгээр Холбоото Штадууд шэнэ һүйдхэлтэ ябуулга үүдхэжэ байна гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Гренадада США-гай зэбсэгтэ добтолго хэхэ үедэ алуулһан Кубын барилгашад-интернационалистнуудай баатаршалга гаргаһые Ф. Браво заагаа. Тэдэнэй дурасхаалые депутадууд минута соо дуугай байлгаар ёһолбо.

Сессиин хүдэлмэриин түрүүшын үдэр Гүрэнэй туган, гербын ба гимнын түхэл дүрсые найруулһан хуулиин проект һайшаагдаһан байна. Орон дотор коммуникацинуудай түхеэрэлгэнүүдые хүгжөөхэ тухай Хэлхеэ холбооной министерствын элидхэлые депутадууд шагнаад, зохихо шиидхэбэри абаба.

...РГААНАЙ ...ЭРГҮҮ ...КА

...Зүүн зүгтэ ...анай дай ...г түрим...б арадууд...шэнжэтэй ...дохи бай...а хэрэгтэ ...тушааһан ...а, тэдэнэй ...ндохи эб ...н зорил... Палестиные сүлөөлхэ демократическа фронтын Генеральна секретарь Н. Хаватма НДРИ-гэй ниислэл хотодо мэдүүлбэ. Өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо талаар Палестиныи араб арадуудай эрхые буруушаадаг Дүтын Зүүн зүг тушаа Рейганэй үүсхэл гэдэгые тэрэ эрид буруушаагаа.

Дүтын Зүүн зүгтэ империалис ба сионис харата хэрэгүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ Палестиные сүлөөлхэ эмхиин, бүхы араб түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ шухала гэжэ Палестиныи ажал ябуулагшад тэмдэглэбэ.

ДЕМОКРАТИЧЕСКА ФРОНТ БАЙГУУЛАГДАА

БОГОТО. Демократическа фронт байгуулха тухайда Колумбида соносхогдоо. 1984 оной март һарада муниципальна һунгалта дээрэ тэрэ ороной зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдые түлөөлхэ юм. Колумбиин Коммунис парти, Колумбиин Ажалай парти, Камило Торресэй нэгэдэл, социалис революционно парти тэрэнэй бүридэлдэ ороxо байна.

Фронтдо хабаадагшад мэдүүлгэ хэхэдээ, демократиин түлөө, социально-политическэ реформонуудые бэелүүлхын, орон доторoo хархис һүйдхэлтэ бүлэглэлнүүдэй ажал ябуулгые хорихын, ажалшадай аша туһые хамгаалхын түлөө. ээд баяшуулай хүдэлмэришэдтэ харша политикада эсэргүүгээр тэмсэхые шиидэхэй байһанаа тэмдэглээ. Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даaһан байдалай ба демократиин түлөө Чилиин, Сальвадорой, Гренадын, Гватемалын, Парагвайн арадуудай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэжэ байһанаа документ дотор мэдүүлхэ зуураа, Куба болон Никарагуада эсэргүүгээр США-гай захиргаанай бэелүүлжэ байһан аюулые эрид буруушааба.

И. ГАНДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ. Индиин Пенджаб штат гадаадын хэдэ хэдэн оронуудай, тусхайлбал, Холбоото Штадуудай зүгһөө бүдүүлигээр хамааралсалгын газар болоно гэжэ ороной хуули гаргадаг дээдын зургаанай эндэ боложо байһан сессиин хүдэлмэридэ хабаадаһан Индиин парламентаринар мэдүүлбэ.

Индиин премьер-министр Индира Ганди сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ: «Хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгые гадаадын хүсэнүүдэй һайшаадаг байһаниинь правительствада мэдээжэ». Үгэсөө хёмороо үүдхэгшэдтэ хараалагдаһан бүу зэбсэгүүд хилын саанаһаа нюусаар Пенджабта эльгээгдэдэг байна гэжэ Индиин дотоодын хэрэгүүдэй гүрэнэй министр П. Р. Ласкар мэдээсэбэ.

США-гай ЗОНХИЛХЫ ПОЛИТИКА

БЕРЛИН. Гренадада Холбоото Штадуудай зэбсэгтэ добтолго американ империализмын ээрхэг түримхэй политика бэелүүлдэг байһыень үшөө дахин элирхэйлэн харуулна гэжэ ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Генрих Хоман мэдүүлбэ.

«Гансал американ аша туһада харюусаһан политическэ байдалай ба уласхоорондын харилсаанай ёһо гуримуудые бусад гүрэнүүдтэ баадхахые» Холбоото Штадууд хүсэнэ гэжэ тэрэ Берлиндэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Хаа хаанагүй — Түбэй Америкэдэ, Персидскэ тохойн оршондо, Африка болон Азида — Холбоото Штадууд бүхы дэлхэйе дарлалта мүлжэлгэ доро абахые оролдоно.

ҮНЭМШЭЛГЭДЭ ХҮРТЭБЭ.

Зүүн-Сибириин технологическа институдай уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод жэл бүри олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэ. Һаяхана тэндэхи Е. Г. Чернова, Л. В. Карпенко, Г. А. Костромина гэгшэд бага наһатай үхибүүдтэ эдюулхэ һайн шанартай тоһо бүйлуулха технологи зохёогоо. Тэрэнь ухаалан зохёохы талаар СССР-эй Госкомитедээр һайшаагдажа, үнэмшэлгэ үгтэбэ.

Л. АЛЕНКИН.

1983 он — ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН ЖЭЛ

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУҺАДА

Хэрбээ хэзээ нэгэтэ хүн электромагнитна долгинуудые хаража шадаха болоо һаа, манай бүмбэрсэг дэлхэйе тойроод, үдэр һүнигүй бурьялжа байһан гайхамшагта «далайе» нээхэ һэн. Тэрэнэй «урасхалнууд» хадаа бүмбэрсэг дэлхэйе нягтаар бүһэлэн, дүтын болон холын замбуулин тээшэ шэглэһэн олон тоото радио-зам болоно. Секунда бүхэндэ олон тоото мэдээсэл дамжуулжа байһан энэ «океан» хүнэй ухаан бодолоор бии болгогдонхой.

Удаан саг соо промышленна талаараа хүгжэнги обществын илгааниинь бодосууд болон элшэ хүсэнэй байгаа һаа, харин мүнөө «мэдээсэлэй общество» боложо байна. Мүноо бии байгаа эрдэм ухаанай түйлалтанууд суглуулагдан, һалбари һалбаряар илгагдажа, дары дамжуулагдаха арга боломжонууд үзэгдөөгүй түргэнөөр ургана.

Мэдээсэлнүүдые суглуулжа, заһажа дамжуулха талаар түйлагдаһан амжалтануудай ургалта тон ехэ, тиимэһээ телекоммуникациие хүгжөөхэ талаар олон оронуудай мэргэжэлтэдэй түйлалтануудые нэгэдүүлхэ гэһэн зорилго мүноодэрэй гол асуудал боложо байна.

Жэшээлхэдэ, хүгжэжэ байгаа оронуудта гүрэн доторой телекоммуникациин байгуулалмжые шэлэлгэ шухала болонхой. Тэрээнгүйгөөр, үнэхоорооошье, бэеэ даажа шадахагүй байна, юундэб гэхэдэ эрдэм наукын түйлалтануудһаа, уласхоорондын байдалһаа таһарха болоно. Тиимэһээ энэ асуудалда ООН-ой Генеральна Ассамблейн ехэ анхарал хандуулжа, 1983 ониие Хэлхеэ холбооной бүхэдэлхэйн жэл гэжэ тоолоһон байха юм.

Бүхы дэлхэйн зурганай нэгэ хубиие эзэлдэг, часай 11 бүһэлүүртэ нэмжыһэн манай орондо холын телекоммуникациин асуудалнууд хододоо шухала байгаа. Радио-дамжуулгын талаар СССР дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлээшье һаа, тэрэнэй арга боломжонуудые Хойто зүгтэ болон Сибирьтэ хододоо һайнаар хэрэглэжэ үшөөл шаданагүй. Харин ороной Европодохи түбтэй эдэ районуудай харилсаан илангаяа шухала.

Манай ороной Хойто зүгэй болон Сибириин районуудта ошоһон хүн тэндэ баригдажа байһан барилгануудые нюдөөрөө харахал. Шэмэрүүн уларилтай газарта байжа үзөөгүй хүнэй тэндэ ажаһууха, ажаллаха гээшэдэ үнэншэхэнь бэрхэ. Гэбэшье бидэ нефтепроводуудые барианабди, газ дамжуулнабди, Байгал-Амарай түмэр зам бодхоонобди, ашагта малтамалнуудые бэдэрнэбди. Хүнэй хүлэй гэшхээгүй газарта шэнэ промышленна комплекснууд бодхоогдоно. Хаа хаанагүй олон тоото мэдээнүүдые дамжуулха гээшэ тон шухала асуудал болоно. Хэрбээ хэлхеэ холбоогүй һаа оронойнгоо ажабайдалһаа таһаршабал, хүнэй амидархань бэрхэ. Тээд манда эдэ районуудые Ехэ газартай холбохо арга бии. Энэ замбуулинай хүүргэ болоно. Тиимэ дээрэһээ гүрэн доторхи замбуулинай хэлхеэ холбооe бии болгоходоо, бидэ хүсэ ехэтэ радиоцентрнүүдые бариха аргагүй газарые хараадаа абаһан байнабди.

Мүнөө СССР-эй замбуулинай холбоондо Газарай элдэб түхэлэй зургаан хэмэл одод, «Орбитын» 90 станци, «Москва» гэһэн түхеэрэлгын 50 станци, «Экранай» хэдэн мянган станци ороно. Хэлхеэ холбооной замбуулинай шэжэм утаһаар теле болон радиопрограмманууд, телефонно болон телеграфна хэлхеэ холбоонууд, телекодово мэдээсэлнүүд дамжуулагдана.

Хэлхеэ холбооной техникэ түргэнөөр нарижуулагдана. Оронноймнай конструкторска бюродо шэнэ шэнэ аппаратуранууд бии болгогдожол байна.

Эрдэм-техникын хүгжэлтын гол шэнжэ болохо шэнэ шэнэ түйлалтануудые түргэнөөр нэбтэрүүлгэ энэ дэбжэлтын үндэһэ һуури болоно.

Хүгжэлтэ дэбжэлтын ашаар радиотехникэ электронико хоёр ниилэжэ, ЭВМ-эй хэлээр хэлхеэ холбоон дамжуулагдажа эхилээ. Энээниие нэбтэрүүлгэ хадаа гансашье автомат оньһоор бэшэ, харин шэнэ техникэ бии болгохо арга олгоно. Оронноймнай промышленность хэрэгтэй болохо бүхы аппаратураар өөрыгөө хангажа шадаха байна. Жэшээлхэдэ, өөһэдымнай промышленностиин гаргаһан приборнууд технологиин түрүү түйлалтануудта үндэһэлнэ.

Энэ һалбариин продукцинуудые хэрэглэлгэ үдэрһөө үдэртэ ургана.

Ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын шэнэ дурадхалнууд нэгэ заримандаа промышленностиие орёошо байдалда оруулна. Дурадхагдаһан шэнэ зүйлэй ашаглагдахатайнь хамта үшөө шэнэ дурадхал ороно. Тиигэ тиигээр бүхы технологинь хубилгагдана. Мүнөө конструкторска болон технологическа документациинь автоматстаногуудай промышленна рободуудай хүдэлгэдэг ЭВМ-эй программа болгожо гаргагдана. Бүрин түгэс оньһожоруулагдаһан цехүүдые болон бүхэли заводуудые бии болгохо асуудал хадаа мүноодэрэй зорилго мүн.

Газар дээрэ, мүн замбуулиндашье халаангүй вахтала жагсаһан орёо электронно комплекснууд хүнэй аша туһада хүдэлхэ ёһотой гэжэ батаар этигэнэбди. Коммуникациин хүгжэлтөөр, мүн техническэ хангалтаар уласхоорондын хани харилсаан үргэнөөр ябуулагдаха зэргэтэй гэжэ һанадагби, эдэ бүгэдые эдэбхитэйгээр дэмжэдэгби.

Хамтын үргэн дэлисэтэй томо проектнүүдые табия гэһэн эдэбхи үүсхэл Советскэ Союз гаргаһан байгаа. Тэдэнэй зариманиинь ангалгадажа, зариманиинь дүүрэхэ дүтэлжэ байна. 12 оронoй хэрэглэдэг «Интерспутник» гэжэ уласхоорондын замбуулинай түхеэрэлгэдэ СССР хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэй алинииньшье хэрэгтэй каналаа абахаһаа гадна, техническэ туһаламжа хэрэгтэй сагтаа абажа шадаха байна. Олон оронууд энээндэ оролсохые хүсэдэг.

Дэлхэйн океан далайнууд соо хэлхеэ холбоо тогтоохо «Инмарсат» гэжэ түхеэрэлгые бии болголгодо совет мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Уласхоорондын проектээр хүдэлдэг бэдэрэлгэ-аршалалгын «Коспас-сарсат» гэжэ замбуулинай түхеэрэлгын «Космос» түхэлэй совет хэмэл ододой ашаар 1983 оной тэн болотор судна болон самолёдуудай аюулда ороһон газарһаа 48 хүн абарагдаһан байна. Энэ хадаа тус түхеэрэлгын түрүүшын шата болоно.

Американ эрхэтэн Стив Возняк тэрэниие дэмжэһэн Сан-Диегэдэхи университедэй хүтэлбэрилэгшэдэй Москва—Калифорни хоёрой хоорондо холбоо тогтоолгын сеанс үнгэргэе гэһэн эдэбхи үүсхэлынь СССР—США хоёрой бэе бэеэ ойлголсоходонь шухала удха шанартай гэжэ совет хүнүүд һайн ойлгоно. Иимэ гурбан сеанс үнгэргэгдөө. Замбуулинай болон телевизионно техникэ бэе бэеэ хаража байгаад хөөрэлдэхэ арга олгоһон байна. Мүн дэлхэй дээрэхи иимэ ехэ хүгжэлтэ, дэбжэлтэ хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эсэс табиха ёһогүй гэжэ үшөө дахин батадхана.

Хэлхеэ холбооной бүхэдэлхэйн жэлдэ ехэ юумэн хэгдээ. Арадуудай хани харилсаанда телекоммуникациин шухала байһыень хараада абажа, бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной уласхоорондын хани харилсаан улам хүгжэхэ, үргэдхэ байха гэжэ бидэ батаар найданабди.

Эрлен ПЕРВЫШИН,
СССР-эй хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй промышленностиин министр.
(АПН).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ИЛАЛТЫН ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН...

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай илаһаар 40 жэлэй ойе угтуулан, олон янзын хэмжээ ябуулганууд республика доторнай үнгэргэгдэжэ эхилэнхэй. Загарайн районой Шулуутайн (3-дахи километрэй) түмэр замшадай клубта энэ ойдо зорюулагдаһан уран һайханай үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Үдэшые эмхидхэгшэ С. И. Карбаинова нэн түрүүн үгэ хэлэхэдээ, һуурин зоной, һурагшадай, хүүгэдэй дундаһаа уран гартаниие элирүүлхэ выставкын дүнгүүд тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. И. Е. Бухольцевагай хэһэн «Сэрэгшын хэрэгсэл» гэһэн бүтээл, К. Г. Кузнецова болон А. Е. Никитинагай угалзануудаар шэмэглэн

оёһон эхэнэрэй зүйлнүүд илангаяа һайхашаагдаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. П. И. Ульмасовагай шабараар хэһэн дурасхаалай амһарта мүн лэ бултанда һайшаагдаа.

Тоһон шэрэ, карандаш, уһан шэрэ гэхэ мэтые хэрэглэн, В. К. Андрушевич гоё һайханай мэдэрэл түрүүлмэ зурагуудые зураһан байна. Хүүгэдэй хүдэлмэринүүд соохоо 6 наһатай Павлик Чабанай, Саша Михайловай бүтээлнүүдые тэмдэглэмээр. Уран гартанай выставкэдэ хабаадагшадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Соёлой байшангай директор М. И. Андрушевич хүдэлмэриингөө саашанхи хараа зорилгонууд, ямар кружогуудай хүдэлхэ тухай хөөрэжэ үгөө.

Үдэшэдэ хабаадаһан эхэнэрнүүдэй зүгһөө С. И. Карбаинова үгэ хэлэхэдээ, амгалан тайбан байдалые дэлхэй дээрэ сахилга мүнөөдэрэй шухала зорилго, тиимэһээ һуурин зон, түмэр замшад өөһэдынгөө бодото хэрэгүүдээр эб найрамдалда эрмэлзэлээ батадхаха ёһотой гэжэ тэмдэглэбэ. «Байлдаан үшөөл үргэлжэлһөөр» гэһэн дуунай зэдэлхэдэ, дайнай, ажалай ветеранууд сценэ дээрэһээ үгэ хэлээ.

Л. ВИЛЬМОВА.

УЛАСХООРОНДЫН АСУУДАЛААР

Хэжэнгын совхозой МТМ-дэ уласхоорондын асуудалаар хөөрэлдөөн болобо.

Республикымнай «Знание» бүлгэмэй лектор, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай Зүүн зүгэй таһагай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Р. Н. Дугаров мүнөө дэлхэй дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай олороо сугларһан заһабарилагшад, механизаторнууд ба алба хаагшадта хөөрэһэн байна. Илангаяа Баруун Европын оронуудта «Першинг» болон далита ракетэнүүдые США-гай тараан тодхожо байһан ушарта лектор гол анхаралаа хандуулаа.

Б. ЛАЙДАПОВ.

УРАН ГАРТАН УРМАШУУЛАГДАА

Арадай уран гартанай, уран зурагта дуратайшуулай районно выставкэ Бэшүүр һууринда үнгэргэгдэбэ. Эндэхи соёлой байшангые, ниитын бусад гуламтануудые шэмэглэдэг уран зураашад Александр Ивельский, Виктор Петров гэгшэд бүтээлнүүдээ олоной анхаралда табяа. Хэбтэ сохигшодhoo, модон дээгүүр һиилэн зурагшадһаа гадна, уран гартай эхэнэрнүүд энэ выставкэдэ хабаадалсаа.

Элдэб мэргэжэлэй түлөөлэгшэд шадабаряа элирхэйлээ. Дүн хамтын 2 мянга шахуу хүн энэ выставкые хужарлан хараһан, өөһэд өөһэдынгөө сэгнэлтэнүүдые үгэһэн, һайшаал, магтаалай үгэнүүдые бэшэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, колхозница Галина Перелыгина нэхэлгэ хэхэ арга шадабаряа харуулаа, нютагай дунда һургуулиин багша Георгий Перелыгин элдэб бүтээлнүүдые модоор хээ.

Иимэ выставкэ район дотор хоёрдохёо үнгэргэгдэбэ. Саашадаа заншалта болохоор хараалагданхай. Илангаяа районой 50 жэлэй ойе угтуулан, уран гартанай ажал ябуулга эдэбхижүүлэгдэхээр хараалагдана. Эрхим һайн сэгнэлтэнүүдтэ хүртэгшэдтэ дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаа.

П. ТКАЧЕВ.

Коммунистка Анна Полуянова Улаан-Үдын техническэ мэргэжэл олгодог 2-дохи училищи дүүргээд, түрэл хотынгоо «Ландыш» гэжэ магазинда хүдэлжэ эхилһэн юм. Тус магазинай коллектив эрхим һайнаар хүдэлжэ, жэл бүриингөө түсэбтэ даабариие үлүүлэн дүүргэдэг. Үдэр бүхэндэ магазинһаа 500—600 хүн зоной эд бараа худалдан абахадань, тэдэниие һайнаар хангахын тула наймаалагшад хоорондоо мүрысэн хүдэлнэ. А. Полуянова магазинайнгаа эрхим наймаалагшадай нэгэн болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунистка А. Полуянова.

В. МУЛЛЕРАП фото.

ХҮБҮҮДЭЙ СЛЁТ

Түнхэнэй районой байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Хүбүүд, урагшаа!» гэһэн слёт хүүгэдэй спортивна һургуулида үнгэргэглэбэ. Слёдые нээлгын баяр ёһолол дээрэ ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Б. Бараев, ДЮСШ-гай директор Г. Ч. Будаев болон милициин, райвоенкомадай түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ, «эрхимүүдынь илаг лэ!» гэжэ хүсэһэн байна.

«Хүбүүд, хаба шадалаа туршалсаял!» гэһэн конкурсын дүнгүүдээр Хэрэнэй дунда һургуулиин «Орлёнок» гэжэ команда нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Хэрэнэй интернат-һургуулиин «Аист», Горхоной дунда һургуулиин «Мальчиш-Кибальчиш» гэһэн командanууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараа. Эдэ команданууд Хүндэлэлэй грамотанууд болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна.

Н. ДАМБАЕВ.

Л. ЛИНХОВОИНОЙ НЭРЭМЖЭТЭ

СССР-эй арадай артист Л. Л. Линховоиной нэрые Улаан-Үдын хүүгэдэй хүгжэмэй 1-дэхи һургуулида олгохо тушаа РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтаба. Тус тогтоолой ёһоор, Улаан-Үдын хүүгэдэй хүгжэмэй 1-дэхи һургуули Л. Л. Линховоиной нэрэмжэтэ гэжэ саашадаа нэрлэгдэхэ болобо.

ВЕТЕРАНАЙ ҮГЭ

Баргажанай-Адагай хүдэлмэришэдэй һууринда Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеран Шираб Магомедович Комолов ажаһуудаг юм. Тэрэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай хүшэр харгынуудые ябажа гараа, нютагтаа амиды мэндэ бусажа ерэхэ золтой байгаа.

Дайнай һүүлдэ Ш. М. Комолов мастер-үрэмдэгшөөр олон жэлдэ хүдэлөө юм. 10 үхибүүдээ хүмүүжүүлэн хүл дээрэнь гаргаа, бултадаа тэдэниинь дээдэ ба тусхай дунда эрдэмтэй болонхой. 18 ача гушанарынь эхэ, эсэгэнэртээ үбгэн абындаа ходо айлшалжа байдаг заншалтай.

Дайнай, ажалай ветеран Ш. М. Комолов һаяхан иимэ мэдүүлгэ хэбэ: «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой Мэдүүлгые уншаад байхадаа, тэндэ хэлэгдэһэниие сүм дэмжэжэ, эб найрамдалай хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ шиидэбэб. Гурбан һарын туршада удаа дараалан пенсиһээ 20 түхэриг эб найрамдалай совет жасада дамжуулха хүсэлэнтэйб».

Ветеранай үнэтэ үгэ бусадта жэшээ боложо үгөө. Мүнөө район дотор эб найрамдалай жасада туһа нэмэри оруулагшад үдэр бүри олошорно.

А. КАПУСТИН.

Баргажан.

250 ЭЛИДХЭЛ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институтда научна конференци һаяхан үнгэрэгдэбэ. Конференциин үедэ хүдэлһэн 27 секци болон пленарна зүблөөн дээрэ шухала асуудалнуудаар дүн хамта 250 элидхэл уншагдаһан байна. Институдаймнай бүхы факультет болон кафедрануудай багшанар конференцидэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадаа.

«Хүдөөгэй һурагшадта мэргэжэл олгохо, тэдэниие ажалда дуршуулхэ талаар һургуули, гэр бүлэ, үйлэдбэриин коллектив ба ниитын ажал ябуулга» гэһэн комплексно асуудалаар 23 элидхэл хэгдээ. Мүнөөнэй үе сагта, илангаяа хүдөөгэй һургуулинуудай һурагшадта мэргэжэл олгуулха хэрэгэй шухала байһаниинь лабтай. Тиимэһээ Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. С. Ивинчеев, Хоринн районой Үдын дунда һургуулиин директор Л. Ф. Мурсева болон бусад конференцидэ уригдаһан байна. Тэдэнэр һурагшадые хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хабаадуулгын, һурагшадай үйлэдбэриин бригаданuудай дүй дуршэл тухай сугларагшадта хөөрөө.

Институдай проректор И. И. Осинский түрүүтэй конференциин эмхидхэлэй комитет горитой хүдэлмэри ябуулжа, тэрэниие урагшатайгаар үнгэргөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Конференцидэ һайшаагдаһан элидхэлнүүд хэблэлдэ толилогдохоор зүүршалагдаа.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ, БГПИ-гэй багша.

БАГШАНАРАЙ КОНЦЕРТ

Хяагтын хүүгэдэй искусствын һургуулиин багшанарай ансамбль амаралтын үдэрнүүдэй нэгэндэ Тамир һууринда хүрэжэ, эндэхи хүн зоной урда концерт харуулба. Убэр-Хэрээтын һу һааалийн фермын хүдэлмэрилэгшэд, дүтэ шадар үбэлжэжэ байһан хонишод уран һайханай концерт һайн дураараа харуулхаяа ерэгшэдые баяр баясхалантайгаар угтан абаба. Хяагтын 2-дохи дунда һургуулиин багша Лидия Никитична Таракановская ород арадай дуунуудые ирагуу һайханаар гүйсэдхэжэ, бултаниие баясуулба. Л. Н. Таракановская үнинһөө хойшо бүхы сүлөө сагаа дуратай дуунуудтаа зорюулдаг юм.

Удаань Александр Мунгалов баян дээрэ наадажа, уянгатай һайхан хүгжэмөөр сугларагшадые хужарлуулба. Лидия Серебренниковагай аккордеон дээрэ наадахадань, нэрьемэ альга ташалган болоо.

Гадна А. Мунгаловай хүтэлбэри доро ород арадай инструментальна ансамбль бэлиг шадабаряа харуулаа.

«Родина» колхозой малшад үбэлжэлгынгөө хүшэр хүндэ, харюусалгата хаһада соёлшодой зүгһөө саг үргэлжын анхаралаар хүреэлэгдэһэндээ урматайнууд.

А. МАТЮХИН.

ШАТАРШАД МҮРЫСЭБЭ

Колхозно хүдэлөөнэй эдэбхитэн, Улаан-Ярууна эмхидхэгдэһэн колхозой түрүүшын түрүүлэгшэнэрэй нэгэн Б-М. Ц. Цыдыповэй нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө шатараар нээмэл мүрысөөн Нарһата һууринда үнгэрэгдэбэ.

Мүрысөөнэй эмхидхэлэй үндэр хэмжээндэ үнгэрхын, хүнүүдэй олоор хабаадахын тула совхозой парткомой түрүүлэгшэ Д. Ж. Жамсуев ойлгуулламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри горитой ябуулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Иимэ мүрысөөн саашадаа заншалта болохо гэжэ найдамаар.

Үнгэрһэн мүрысөөндэ 20 шатаршад хабаадаа. Залуушуулшье, ветерануудшье хаба шадалаа туршаа. Хүн бүхэнэй түрүү һуури эзэлхэ гэжэ оролдоһониинь ойлгосотой ааб даа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр 1-дэхи һуури А. Б. Дымбрылов, 2-дохи һуури Д. Г. Нимаев, 3-дахи һуури Б. Б. Базаржапов гэгшэд эзэлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа шатарта үнинэй дуратай С. Норбоева шалгаржа 1-дэхи һуурида, харин Л. Дармаева 2-дохи һуурида гараа. Нарһатын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша С. Дашиева 3-дахи һуури эзэлжэ амжаа.

Д-Н. ХАЛХАРОВ, шатарай ба даамай талаар районой федерациин түрүүлэгшэ.

ХЭН ХААНА ОШОХО ДУРАТАЙБ?

«Эрхимүүдэй эрхим» гэһэн шанда хүртэхын түлөө хүндэ атлетикээр городой түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн Зүүн-Сибириин технологическа институдай спортивна зал соо үнгэргэгдэхэ.

Шэнэ жэлэй шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикээр Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Железнодорожно техникумдэ үсэгэлдэр эхилээ. Мүнөөдэр мүрысөөн дүүрэжэ, илагшадынь элирхэ.

Мүнөөдэр хүрэшэ Шэтэ хотын промышленна предприятинуудай бүлэг хүдэлмэришэд республикымнай ниислэл хото ерэжэ, түүхэтэ болон дурасхаалта газарнуудтай, музейнүүдтэй танилсаха.

Монголой Арадай Республикын залуу 20 хүдэлмэришэд Тимлюйн асбесто-цементнэ заводой ажал хэрэгтэй танилсаад, мүнөөдэр Улаан-Үдын байгаалиин, этнографическа музейнүүдээр болон бусад газарнуудаар аяншалха байна.

Республикымнай промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэд гурбан бүлэг боложо хубаараад, Эрхүү, Братск, Ангарск хотонуудта ошожо, амаралтынгаа үдэрые сэнгэн үнгэргэхэ байна. Иимэ нүхэр ёһоной харилсаа холбоон дурсагдагша хотонуудай предприятинуудтай үнинэй байгуулагданхай.

Улаан-Үдэ хотын 32-дохи дунда һургуулиин һурагшад Новоселенгинскын декабристнуудай музейтэй танилсахаар мүнөөдэр гараба.

Республикымнай ниислэлэй 22-дохи дунда һургуулиин һурагшад түрэл хотынгоо дурасхаалта, түүхэтэ газарнуудаар мүнөөдэр аяншалжа, өөһэдынгөө эрдэм мэдэсые бүри үргэдхэхэ аргатай.

Манай корр.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Декабриин 25-һаа 31 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 25

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой академическэ хоор. Хойто зүгэй арадуудай дуунуудые гүйсэдхэхэ. 10.25 — «Будильник». 10.55 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.55 —«Элүүр энхэ байлга». 12.40 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.10 —«Совет газар дээрэ уулзалга». 13.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.25 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.15 — Телеочерк. 15.35 — «Аяншалагшадай клуб». 16.35 — Фильм-концерт. 17.00 — Армениин Гүрэнэй Г. Сундукянай нэрэмжэтэ академическэ театрай «Кориолан» гэһэн фильм-концерт. 19.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.05 — Мультфильм. 20.50 — «Бултанда зорюулагдаһан хүгжэм». 22.00 —« Время». 22.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 23.10 — «Футболой шэнжэлэл». 23.40 — «Үдэшын аялга дуунууд». 00.02 — Шэнэ һонин

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.15—Гүрэнэй республиканска ород арадай «Россия» ансамблиин концерт. 9.55 — Баримтата фильм. 10.45 — СССР-эй арадай артист Е. Светлановай зохёолнуудай концерт. 11.55— «Путешествие в Лилипутию Лемюэля Гулливера» — үхибүүдтэ зүжэг. 13.05 — «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 13.35 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». Мультфильм. 15.15 — [...]роде Тольятти» — [...]та фильм. 15.25 — [...]ханинарай уулзалга. «Огненные дороги» [...]серитэй уран һайхан[ай фильм] (7-дохи сери). 18.00 — [...]зэдэлнэ.». 18.30 — корреспондентнүүд [...] 19.00 — «Альт дээр[э] [...]мерна оскестрэй [...] пьесэ. 19.55 — СС[СР-эй арa]дай артист Г. То[...] «Сценэ ба зал». 21.0[0] [...]галан нойрсогты, ба[гашуул]. 21.15 — Гандболоор [...] чемпионат. Эрэшүүл [...] (Минск) —«ЗИИ». 2[...] [ба]римтата фильм. 22.0[0] [...]дебная ночь» уран [һайханай] фильм.

Улаан-Үдэ. 11.45 [...]холнууд. 19.55 — [...] — үхибүүдтэ зорю[улагдаһан] дамжуулга. 20.20 [...] фильмчүүд.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Ан амитадай аймагта». 10.55 — «Стальное колечко»— үхибүүдтэ фильм. 11.25 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — «Буряад хэлэнэй хэшээл». 18.55 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.05 — Арадай хиналтын экран.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат уран зохёолшо И. Стадгнюк үгэ хэлэхэ». 20.10 — Тюмениин нефтьшэдэй сүүдхэлэ нэгэ миллион тонно нефть малтаха уялгануудаа дүүргэһэн тухай. 20.50 — П. И. Чайковскиин «Спящая красавица» гэһэн балет. Ленинградай Гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй академическэ театрай зүжэг. 22.00— «Время». 22.35 — П. И. Чайковскиин «Спящая красавица» баледэй үргэлжэлэл. 00.20— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — А. С. Пушкин. «Евгений Онегин». 8-дахи класс. 10.05 — Түүхэ. «СССР-эй байгуулалта». 11.05 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 11.35, 12.35 — Түүхэ, 6-дахи класс. 12.00 — «Ород хэлэн», 13,00 — «Багша ба һурагшад». Т. Н. Хренниковэй зохёохы ажал ябуулга тухай. 14.05 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». «Империализм—капитализмын эгээл дээдэ шата мүн». 18.15 — «Объектив». 18.45 —«Урданай аялгата һайхан дуунууд». 19.30— Баримтата фильм.

Москва. 21.00 — [...] нойрсогты, багашуул[...] Гандболоор СССР-э[й] [...]нат. Эрэшүүл. ЦС[...] (Минск). 21.50 — Эр[...] гэрүүлгыч фильм. 22[...] мя». 22.35 — «Воз[...] уран һайханай филь[м] [...]нистан). 23.45 — Тү[бэй теле]видениин болон бү[хэсоюзна] радиогой электро-хү[гжэмэй ин]струментнүүдэй [...] концерт.

ВТОРНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — П. И. Чайковскиин «Спящая красавица» балет. 12.50 — Шэнэ һонин. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — шэнэ һониной программа. 20.10 — «Буряад хэлэнэй хэшээл». 20.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.40 — «Зүүн Сибирь— киножурнал».

Москва. 20.55 — «Человек на полустанке» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Бага байхадаа бултадаа зурадаг һэмди». 9.35, 10.45 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.15 — Француз хэлэн. 11.05 — «ПТУ-гай һурагшадта», «Гоё һайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». 11.35, 12.40 — Хүгжэм. 3-дахи класс. «СССР-эй арадуудай хүгжэм». 12.05— «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Мультфильмнүүд. 19.30 — Түрүү дүй дуршэл тухай кино-мэдээсэл. 19.50 — Соносхолнууд.

Москва. 20.00— Мультфильм. 20.20 — «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 20.55 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 21.00 — [...] нойрсогты, багашуул[...] Волейболоор СССР[-эй] [...]пионат. Эрэшүүл. [...] лист» (Л) — «Ра[...] (Рига). 21.50 — Бе[...] ССР-эй техническэ [...] һургуулинуудай Соё[...] гой цымбалистнууд[...] рэй концерт. 22.00 — [...] 22.35 — «Погода на [...] уран һайханай филь[м] [...] Санын спортоор [...] мүрысөөн. 30 киломе[тр. Эрэ]шүүл.

СРЕДА, 28.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Аяншалагшадай клуб». 10.55 — «Человек на полустанке»—уран һайханай фильм 12.00 — Шэнэ һонин. 17.30— С. Рахманиновай зохёолнууд.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хани барисаанай ба аха дүү нүхэсэлэй замаар» — Улаан-Үдын студиин телеочерк. 19.35 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Поэзи». С. В. Смирновой түрэһөөр 70 жэлэй ойдо. 20.30— «Зеленый фургон» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.35 —«Зеленый фургон» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00— «Долоон хоногой спорт».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика 9.15—«Дом, в котором тепло» — баримтата фильм 9.35 — Физикэ. «Электрын элшэ хүсэн тухай». 10.05 — Немец хэлэн. 10.35— Кинопрограмма. 11.05 — «Гоё һайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». 11.35, 12.35 — Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05 — «Таанадта, түрэлхид».

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүд. 19.40 — «Хүүгэдэй саадайхид сэнгэнэ».

Москва. 19.00 — «Түлишэ-түрхилгын материалнуудые бодомжотой зүбөөр [...] тухай». 19.30 — [...] фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — [...] мэришэдэй дунд[а] [...] оло». 20.25 — «Э[...] Эрдэм ухаан. Бодо[...] гэһэн циклһээ.

Москва. 21.00 — [...] нойрсогты, багашуул[...] «Таанад энээние [...] хат». 22.00—«Время[»] [...] Санын спортоор б[...] мүрысөөн. 5 киломе[тр] [...]нэрнүүд. 23.15 — «[...] уран бэлигтэнэй ко[нцерт].

ЧЕТВЕРГ, 29.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Зеленый фургон» (1-дэхи ба 2-дохи сери). 12.15— Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.20 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой хүүгэдэй Ехэ хоорой хабаадалгатай шэнэ жэлэй карнавал. 16.55 — «Эжы, аба, бидэ—спортивна бүлэбди».

Улаан-Үдэ. 17.55 — «Байгал» — шэнэ һониной программа. 18.05 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 18.40 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет».

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.25 —«Һургуулиин вальс...» — киносочерк.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Үнэн зүрхэнһөө». Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр дамжуулга.

Москва. 20.30 — «Кое что из губернской жизни» —уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хаана? Хэзээ? Юун?» телевикторина. 23.35 — Баримтата фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Сколько стоит вода» — телефильм. 9.35, 10.40 — Юрэнхы биологи 10-дахи класс. 10.00, 13.10 — «Испан хэлэн». 10.30 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05 — «ПТУ-гай һурагшадта». Астрономи. 11.35— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 12.05 — «Манай саад». 12.35 — «Как видят животные» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.40—«Барилгашанай, радио хабсаргагшадай, ЭВМ-эй операторнуудай мэргэжэл тухай». 14.15—«Гадаадын оронуудай уран зурагай искусство». 15.00—Драматурги ба театр». В. Розов болон тэрэнэй геройнууд. 16.00 — «Хуули мэдэхэ гүш?». 16.45—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.50 — Соносхолнууд. 17.00 — Кинсочерк. 17.10 — «Элүүр энхэ байгты» гэһэн дамжуулга.

Москва. 17.55 — «Танилсагты: Питешти хото».

Улаан-Үдэ. 18.40 — Баримтата фильм.

Москва. 19.15 — [...] «Кнопочки» ансамбл[иин кон]церт. 19.30—«Хрони[ка] ночей» — эрдэм д[элгэрүүлгын] фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 [...] очерк.

Москва. 20.00 — [...] байгуулгын замаар [...] очерк.

Улаан-Үдэ. 20.30— [...] 20.40—«На родине [...]» —баримтата фильм[...] «Имя твое—Севасто[поль]» баримтата фильм.

Москва. 22.00 — [...] 22.35 — «Девушка и [...]» уран һайханай филь[м]. «Фестиваль, фестива[ль, фести]валь...» 24.00 — [...] хоккейгээр чемпион[ат] [...]мо» (М)—«Енисей» ([...]та). 00.45 — Санын [...] бүхэсоюзна мүрысө[өн] [...]лометр. Эрэшүүл.

ПЯТНИЦА, 30

СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ БАЙГУУЛАГДАҺАН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Проданный смех»—уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери). 12.05— Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Союз республик и сердец»—баримтата фильм. 16.30 — Концерт. 16.30—«Ород хэлэн». 17.25 — «Онтохондо айлшаар». «12 һара».

Улаан-Үдэ. 19.00—«Буряадай газарай һайндэр» — Улаан-Үдын студиин очерк. 19.20— «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Зүүн Сибирь»—киножурнал. 19.40 — «Ханинарай уулзалга». Шэнэ жэлэй пресс-конференци. Залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга.

Москва. 20.55 — «Дуун-83». гэжэ телевизионно фестивалиин түгэсхэлэй үдэшэ. 22.00— «Время». 22.35—Останкинадахи концертын студида. «Дуун-83» үдэшын үргэлжэлэл. 23.55 —Баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой хүүгэдэй Ехэ хоорой хатарай бүлэгэй концерт. 9.50 —«Арадай үйлэдбэри тухай». 10.10—«На родине белых медведей» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.15—«Маяковский бидэнэртэй хамта». 12.10 —«Эрдэм мэдэсэ—хүсэн». Эрдэм дэлгэрүүлгын журнал. 12.55 —«Крестьянский сын» — уран һайханай фильм. 14.20—СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, СССР-эй АН-ай академик А. С. Пугачевтой һурагш[адай уулзалга]. 15.05—Шэнэ һонин.

Москва. 19.00 — [...] ухаан ба ажабайд[ал]. Ф. Лист. Хүгжэм. 19[...] [мү]нөөдэр—түби дэл[хэй дээрэ]. 20.00—Мультфильм. «Елүүр дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.55 [...] тэ забһарлалга.

Москва. 21.00 — [...] нойрсогты, багашуул[...] —Санаар урилдаг[...] зүйлэй мүрысөөн. [...] мя». 22.35—«Здесь [...]» — уран һайханай ф[ильм] [...] дэхи, 2-дохи сери).

СУББОТО, 31.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 —«Спортлотогой» 53-дахи тираж. 10.00—Баримтата фильмүүд. 10.30—Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 11.20—«Удивительные приключения Дениса Кораблева» — үхибүүдтэ фильм (1-дэхи, 2-дохи сери). 13.30 — «Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 14.15 — Мультконцерт. 15.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.25— Э. Григ. «Скрипкэ болон фортепиано дээрэ наадагдаха доминор соната». 15.50—«Хани харилсаан»—тележурнал. 16.35 — «Крыловой баснинууд ба шог ёгто дуунууд» — фильм-концерт. 17.40 — Мультфильм. 18.00—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Шэнэ жэлэй уулзалганууд» — хүгжэмтэ дамжуулга.

Москва. 20.40 — Останкинадахи концертын студида. Шог зугаанай үдэшэ. 22.00— «Время». 22.35—«Вам песня посвящается' или снова «Карнавальная ночь» — кино-концерт. 23.35 — Фигурна һоложолгын шадабаритадай Шэнэ жэлэй баал.

Улаан-Үдэ. 23.45—«Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!».

Москва. 23.00 — Шэнэ жэлэй баалай үргэлжэлэл. 00.40 —«Страна моя» — баримтата фильм. 00.50—«Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!». Совет арадта зорюулагдаһан амаршалга. 01.05 —«Шэнэ жэлэй галхан». 03.35 —«Хатар, хатар...» 05.00 — Эстрадын артистнуудай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Дамжуулгын программа. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 9.30 — «Русская лошадь» — баримтата фильм. 1[...] и Гек» — үхибү[үдтэ] [...] 10.45—«Аяншалагша[дай клуб»]. 11.45 — ССР Союз[...]атрай духовой орке[стрэй кон]церт. 12.25 — «М[...] телеклубай хабсар[...] — «Арадай инстру[ментнүүдэй] аялганууд». Гитара[...] «Хабаяа туршая, ба[...] дөө ажахын хүдэл[мэришэ]дэй мүрысөөн. 16[...] фильм. 16.55 —«И[...]бы или с легким п[аром»] [уран] һайханай фильм [...] дохи сери). 20.00 [...] 20.45—Уласхоорон[дын шэнжэ]лэл. 21.00—«Амгалан [нойрсог]ты, багашуул». 21[...] урилдаалгын хоёр зү[йлэй] [...]хэйн кубок. 22.00 [...] 22.35—«Вольный ве[тер»] һайханай фильм, [...] дохи сери). 00.4[...] моя»—баримтата [фильм] «Шэнэ жэлээр, нү[хэдүүд!». Со]вет арадта зо[рюулагдаһан] амаршалга.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ. «Амжалта бэлээр туйлагдадаггүй» — түрүү бэшэг. «БАМ: үдэрһөө үдэртэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаһанда. Депутадай уялга. «Тоосооной удха» — М. Егоровой статья. «Ерээдүй тухай бодомжолон» — В. Хартаевай статья. «Ажалшадта, ажаладаг газартань» — П. Лазаревай статья. Фото-мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. ТАСС-ай материалнууд. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Шог ёгто долгиндо. Түймэр саралга тухай. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. Телевидениин долоон хоногой программа.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН УДЭ ул КАЛАНДАРИШВИЛИ 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62 отв секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-61, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95 отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 3[...] Н-01748. Заказ № 295. Индекс 04[...]